

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Õppekava Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas

Marju Tammets

**LASTEKIRJANDUSE KASUTAMINE ÕPPE- JA
KASVATUSTEGEVUSES LASTES LUGEMISHUVI
TEKITAMISEL HARKU VALLA LASTEAEDADE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Maret Annuk

Narva 2022

Kinnitus

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandus allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

Marju Tammets

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Marju Tammets ,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevuses lastes lugemishuvi tekitamisel Harku valla lasteaedade näitel, mille juhendaja on Maret Annuk,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Marju Tammets
14.05.2022

SUMMARY

The topic of the research paper is the use of children's literature during educational activities to increase children's interest in reading. This research is using examples from Harku municipality kindergartens.

The interest in reading has recently decreased and preferred free time activities are often watching TV or spending time online. Reading books has an important part in supporting children's development, since reading helps to develop critical thinking and communication skill, as well as expand child's general knowledge.

This bachelor's thesis's research problem is teachers making little use of children's literature to interest children in reading during educational activities.

The research paper's goal is to ascertain how the teachers of Harku municipality kindergartens use children's literature to increase children's interest in reading during educational activities.

In the theoretical part, I will give an overview of terms and genres in children's literature, the use of children's literature in educational activities, developing and supporting reading interest in pre-school age and activities and methods that support the interest in reading.

In my research, I used a quantitative research method, where the measurement tool was an anonymous questionnaire.

The research revealed that teachers use mostly picture books, fairy tales and poetry in their teaching during educational activities. To carry out teaching and educational activities teachers use children's literature up to once or twice a week. From the results I can conclude that teachers are aware of the types of children's literature, but use them once or twice a week when conducting educational activities.

To support a child's interest in reading teachers use reading aloud, retelling stories and telling fairy tales most often. According to the teachers themselves, children's reading interest is mostly supported by reading aloud and fairy tales, as they develop the child's listening and discussion skills. From these results, I can conclude that teachers are aware of the methods and activities that support the interest in reading and apply them to support a child's reading interest.

Key words: children's literature, methods and activities to support reading interest.

Sisukord

SISSEJUHATUS	6
1. LASTEKIRJANDUSE MÕISTE JA LIIGID, LUGEMISHUVI KUJUNDAMINE NING TOETAMINE.....	9
1.1. Lastekirjanduse mõiste ja liigid.....	9
1.2. Lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevustes	11
1.3. Lugemishuvi kujundamine ning toetamine koolieelses eas	13
1.4. Lugemishuvi toetavad tegevused ja meetodid.....	15
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA.....	19
2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused	19
2.2. Uurimistöö metoodika	19
2.3. Valim	20
2.4. Protseduuri kirjeldus.....	22
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED	24
3.1. Lastekirjanduse liigid ja kasutamise sagedus õppe- ja kasvatustegevuses.....	24
3.2. Lugemishuvi toetavad meetodid ja tegevused õpetajate hinnangul	30
3.3. Arutelu.....	34
KOKKUVÕTE	40
KASUTATUD KIRJANDUS.....	42
Lisa	47

SISSEJUHATUS

Laste igakülgsel arengul on tähtsal kohal raamatute lugemine. Raamatud aitavad arendada mõtlemist ja suhtlemisoskust ning on abiks lapse kooliks ettevalmistamisel (Tanilsoo, 2019, lk 46).

Üheks probleemiks Eestis on, et raamatuid loetakse aina vähem, kui seda tehti varasemalt. Loetakse ajalehti ja ajakirju ning informatsiooni hankimiseks kasutatakse internetti ja arvuteid, kuid ilukirjandust loetakse vaba aja veetmiseks pigem vähem (Nõu, 2000).

Töötades lasteaiaõpetajana olen märganud, et üha vähem veedavad lapsed aega lugemispesas raamatuid uurides. Kuulates laste omavahelisi vestlusi, siis räägitakse pigem mängitud arvutimängudest, kui arutletakse uue raamatu üle. Lugemishuvi toetamine varases lapseas on tähtis osa lapse arengus, sest raamatute abil suudab laps hiljem ise informatsiooni hankida ning on samuti abiks õpiharjumuste väljakujunemisel. Raamatud edastavad lastele nii teadmisi kui pakuvad meelelahutust.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas on valdkonna „Keel ja kõne“ ühe õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgina välja toodud, et laps tunneks huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel ja kavandamisel suunatakse laste tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama, ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008, § 18).

2018. aastal viidi Eestis läbi alushariduse ja laste heaolupilootuuring (International Early Learning and child well-being Study-IELS), kus osalesid viieaastased lapsed (Eestist osales 2100 last). Uuringu fookuses oli laste arvutamise, lugemise, kirjutamise kui ka sotsiaalsed-emotsionaalsed ja eneseregulatsioonioskused. Läbi viidud pilootuuringust selgus, et lastele, kellele loeti kuni kaks korda nädalas raamatuid ette, oli pidurdusvõime ning töömälu kõrgem. Uuringust selgus, et lastele, kellele loeti kodus igapäevaselt raamatuid ette, olid sotsiaalsed-emotsionaalsed oskused paremad. Lastel, kellel oli kodus rohkem raamatuid ning neid loeti ka ette, oli parem kirjaoskuse tase (Tammemäe et al., 2020, lk 5- 68).

Lugemishuvi tekitamise võimaluste kohta on eelnevalt uurinud Janika Talvar (2021), kes uuris oma magistritöös lugemishuvi tekitamise võimalusi teise kooliastme õpilaste seas emakeeleõpetajate hinnangul. Tema uurimusest selgus, et õpilaste lugemishuvi mõjutavad õpetajad, eakaaslased ja vanemad ning emakeeleõpetajate arvates tõstab noorte lugemishuvi, kui arvestatakse raamatute valimisel nende huvidega.

Emily Stella Tintso (2018, lk 2) bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada lasteaiaõpetajate arvamused 5- 6 aastaste laste lugemishuvi toetamise kohta. Uurimuse käigus selgus, et lugemishuvi toetamiseks loevad õpetajad lastele raamatuid ette, arutlevad raamatute ja seal esinevate probleemide üle ning raamatute valimisel lähtuvad enda kogemusest.

Janika Sillat (2019, lk 2) bakalaureusetöö teemaks oli lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevustes Tallinna lasteaedades. Tema uurimistööst selgus, et lastekirjanduse liikidest kasutatakse enim fantaasiakirjandust ning lasteaiaõpetajad olid kursis lastekirjanduse kasutamise erinevate võimalustega.

Liia Kaljo (2017, lk 43) läbi viidud bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada kahe Kohtla-Järve lasteaia näitel, millisel määral ja viisil kasutatakse eesti lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes.

Staažikate õpetajate poolt kasutatavat lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel koolieelses eas on uurinud Marielle Kurs (2020) oma bakalaureusetöös.

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleemiks on, et õpetajad kasutavad vähesel määral õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjandust lastes lugemishuvi tekitamiseks.

Bakalaureusetöö eesmärgiks on selgitada välja, kuidas kasutavad Harku valla lasteaiaõpetajad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes lastes lugemishuvi tekitamisel.

Eesmärgist lähtuvalt olen sõnastanud järgmised uurimisküsimused:

1. Milliseid lastekirjanduse liike ja kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad õppe- ja kasvatustegevustes?
2. Millised kasutatavad meetodid ja tegevused toetavad lasteaiaõpetajate hinnangul lapse lugemishuvi?

Bakalaureusetöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis annan ülevaate lastekirjanduse olemusest ja liikidest, selle kasutamisest õppe- ja kasvatustegevustes ja lugemishuvi toetavatest tegevustest/meetoditest. Teises peatükis annan ülevaate uurimistöö metoodikast ning kolmandas peatükis toon välja uurimistöö tulemused, analüüsi ning arutelu mille alusel koostas kokkuvõtte. Empiiriliste uurimisandmete saamiseks viisin läbi küsitluse Harku valla lasteaedades. Saadud tulemuste analüüsimiseks kasutasin MS Exceli programmi.

1. LASTEKIRJANDUSE MÕISTE JA LIIGID, LUGEMISHUVI KUJUNDAMINE NING TOETAMINE

Antud peatükis annan ülevaate lastekirjanduse mõistest ja liikidest, lastekirjanduse kasutamisest õppe- ja kasvatustegevustes, lugemishuvi kujundamisest ja toetamisest koolieelses eas ning lugemishuvi toetavatest meetoditest ja tegevustest.

1.1. Lastekirjanduse mõiste ja liigid

Mõistet lastekirjandus on keeruline defineerida, sest ei ole teada, keda pidada lapseks ja mida pidada täpsemalt kirjanduseks ehk ilu- aime- ja tarbekirjanduse piir on lastekirjanduse puhul ähmasem kui üldkirjanduses (Müürsepp, 1998, lk 161).

Lastekirjanduse kujunemist ühiskonnas mõjutas see, kui teadvustati, et lapsepõlv on eriline eluperiood lapse elus ja lapsel on sel ajal erilised vajadused. Lapsepõlve mõiste ja kasvatuslike aspektide välja kujunemine on mõjutanud lastekirjanduse kulgu (Nikolajeva, 1997, lk 7).

Lastekirjanduse kujunemist iseseisvaks haruks mõjutasid valgustuslikud ja filantropistlikud ideed ning romantiline kirjandusvool. Tänu romantilisele kirjandusvoolule tuli lastekirjandusse muinasjutt ja fantaasiakirjandus (Krusten, 1995, lk 17).

Lastekirjanduse kui ka kõigi teiste kirjanduslike nähtuste aluspõhjaks peetakse rahva suulist loomingut: muinasjuttu, rahvalaulu, vanasõnu ja mõistatusi (Krusten, 1995, lk 26).

Lastekirjandus on ilukirjandus, mis on lastele kirjutatud täiskasvanute poolt ja on ilukirjanduse iseseisev haru. Põhiliseks erinevuseks lastekirjanduse puhul on lugeja ealise eripära arvestamine ehk adreassaadi tunnetus, mis sõltub kirjaniku andest ja oskustest lastele kirjutada (Krusten, 1995, lk 13-14). Lastekirjanduse uurija Maria Nikolajeva (1997, lk 9) kirjutab, et lastekirjandus on kirjandus, mille on kirjutanud, avaldanud ja turustanud spetsialistid, kelle peamiseks sihtmärgiks on lapsed ning sellest tulenevalt on ka teksti laad. Lugejate vanuse all peetakse silmas lapsi vanuses 0-18 aastat.

Lastekirjanduse üheks eripäraks peetakse ka seda, et enne kirjutama asumist peaks kirjutaja teadma, millisele vanuserühmale ta teose kirjutab (Palm, 2000). Mare Müürsepp (1998, lk 163) toob välja, et lastekirjanduseks loetakse ka laste endi poolt kirjutatud tekste. Samas toob Mare

Müürsepp välja (2003, lk 11), et lastekirjandusena leiavad kajastamist mitmesugused tekstid ning neid võib eritleda nii lugeja kui ka kirjutaja poolest järgnevalt:

- teosed, mis on mõeldud lastele ehk raamatud, ajakirjad- ajalehed, mis on otseselt kirjutatud lastele
- trükised, mida lapsed ka tegelikult loevad
- tekstid, mille on loonud lapsed
- kooliõpikutes leiduvad tekstid

Fathu Rahman (2017, lk 336) kirjutab oma uurimistöös, et lastekirjandus on küll spetsiaalselt kirjutatud lastele, aga lastekirjanduse lugejateks võivad olla ka täiskasvanud, kellele meeldib lugeda lastele mõeldud kirjandust.

Lastekirjanduse uurija Maria Nikolajeva (1997, lk 9-18) nimetab, et lastekirjanduse liigid ja žanrid on: luule, draama, rahvajutud, loomamuinasjutud, fantaasiajutud ja pildiraamatud.

Reet Krusten kirjutab oma raamatus „Eesti lastekirjandus“ (1995, lk 13), et lastekirjanduses on olemas kõik ilukirjanduses esinevad põhiliigid – luule, draama ning žanrid- jutustus ja muinasjutt. Erinevuseks nimetab ta vaid seda, et arvestama peaks lugeja ealise eripäraga. Samas Eesti lastekirjanduse uurija Mare Müürsepp (2003, lk 10) tähendab, et nüüdisaegses lasteraamatutoodangus võib samuti märgata kõiki lastekirjanduse žanre ja liike – rahvajuttude ümberjutustusi, ajaloolisi seiklusjutte, loomaseiklusi, laste igapäeva elu kirjeldavaid lühijutte ja värsikogusid. Mare Müürsepp (2010, lk 34) kirjutab, et lastekirjandus jaguneb kaheks, ilu- ja aimekirjanduseks. Ilukirjanduses on esiplaanil kunstiline kujund ja aimekirjanduses kindlad ainevaldkonnad, kus kesksel kohal on faktid ja seosed.

Fathu Rahman (2017, lk 336) toob oma uurimistöös välja, et lastekirjandusse kuulub ka lühijutt, pildiraamat, koomiksid, ajakirjad ja luuletused, kuid erinevuseks peab seda, et nende lugemist peavad lapsed nautima.

Kokkuvõtvalt võin välja tuua, et lastekirjanduse mõiste termin on laialdane ning lastekirjanduse uurijad toovad välja erinevaid definitsioone. Lastekirjanduse eripäraks peetakse, et kirjutamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata adressaadi vanusele.

1.2. Lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevustes

Raamatud aitavad arendada kriitilist mõtlemist ja kujutlusvõimet ning on abiks sõnavara rikastamisel. Raamatute vahendusel saavad lapsed mõtiskleda õige ja vale, hea ja kurja üle. Raamatud on abiks teabe hankimisel ning aitavad õpetada kunsti, loodust ja matemaatikat. Raamatud ajavad nii nutma kui ka naerma, pakkudes samas nii vastuseid küsimustele kui ka küsimusi (NCBLA veebileht, 2021). Lasteraamatutes kasutusel olev kirjakeel rikastab suulist eneseväljendust ning arendab keelevahendeid. Lastekirjanduse vahendusel tutvuvad lapsed uute sõnadega ja nende tähendusega ning kuulevad eri tüüpe lauseid. Samuti on abiks suhtlemisoskuste kujundamisel, kus lastel on võimalik arutleda tegelaste käitumismotiivide ja põhjuste üle (Hallap & Padrik, 2008, lk 27). Lasteraamatud aitavad nii õppida kui ka õpetada ehk neil on mitu erinevat ülesannet (Müürsepp 2009, lk 97).

Kirjandusel on laste isiklikus arengus tähtis roll, kuna lugeja seostab emotsionaalselt ennast looga ning see avaldab positiivset mõju ka õppeprotsessile. Kirjanduse abil areneb lastel suhtlemis- ja analüüsisoskus, sest osaledes ühistes aruteludes kuulnud teksti üle, peavad lapsed arutlema põhjuste ja tagajärgede üle. Meeles peab pidama seda, et kirjanduse tutvustamisel lasteaias tuleb arvestada sellega, et lasteaialapsed on vastuvõtlikumad ja mängulisemad ning kaotavad tegevustes kiiremini huvi ning tähelepanu, seetõttu peavad läbi viidavad tegevused olema laste jaoks lihtsamad ja huvitavad (Stan, 2015).

Pulimeno jt (2020) toovad oma uurimuses välja, et lastekirjandusel on hariduses oluline osa, sest kirjandus pakub lastele nii teadmisi kui ka meelelahutust. Lastekirjandusel on tähtis roll ka suhtlemisoskuse kujundamisel, sest lasteraamatutes kasutatakse kirjakeelt ning see rikastab laste suulist eneseväljendust. Raamatute tekstid on ka emotsionaalselt kaasahaaravad ning see toetab aktiivse kuulamise arengut (Hallap & Padrik, 2008, lk 27).

Pulimeno jt (2020) uurimusest selgus, et pedagoogilisest vaatenurgast annab kirjandus edasi põhiväärtusi, mis on kasulik laste elus. Didaktilises mõttes parandab aga õigesti valitud kirjandus laste keeleoskust.

Õpetaja Sigrid Mallene kirjutab artiklis „Kas härra Peters jääbki koeraks“ (2012, lk 44), et lapsed, kes loevad rohkem, on rikkalikuma sõnavaraga ja paremad jutustajad. Samuti on

lugemine abiks väärtushinnangute kujundamisel ning arendab ka analüüsi oskust. Lugemine aitab lastel mõtestada neid kogemusi, mis talle argielus on kättesaadatud.

Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava järgi on valdkonna „Keel ja kõne“ õppe- ja kasvatustegevuse üheks eesmärgiks, et laps tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu. „Keel ja kõne“ valdkonna sisuks on suhtlemine, jutustamine, kuulamine, lugemine ja kirjutamine ning lastekirjandus. Õppe- ja kasvatustegevust kavandades tuleb suunata lapsi kirjandust mõistma ning hindama ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, raamatute koostamise jm tegevuste kaudu. Lugemishuvi toetamiseks soovitatakse valida žanriliselt erinevaid raamatuid (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008, §18).

Rühma õppe- ja kasvatustegevust kavandades lõimitakse eri valdkondade sisu ja tegevusi (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008, § 7). Õppe- ja kasvatustegevuse teemade käsitlemisel lõimitakse lapse elust ning keskkonnast tulenevaid erinevaid temaatikaid nt liikumis-, muusika- ja kunstitegevusi ning kuulamist, kõnelemist, lugemist ja kirjutamist. Tähtsamad integreeritud tegevused on vaatlemine, võrdlemine ning modelleerimine. Valdkondade õppesisu ja tegevuste lõimimisel tuleb lähtuda üldõpetuse põhimõttest, see aitab last toetada tervikliku maailmapildil kujunemisel (Kulderknup, 2009, lk 5).

Raamatutega on võimalik integreeritud tegevusi läbi viia kogu lasteaiapäeva jooksul. Hommikuringis saab tutvustada uusi raamatuid või lugeda raamatuid ette. Lastekirjanduse teoseid saab kasutada õpiülesannete lahendamisel, kus lisaks lugema õpetamisele on võimalik silmaringi laiendada ja uusi teadmisi edastada. Raamatud on abiks ka looduse, erinevate maade ja paikade tundmaõppimisel. Laste vaikse tunni ajal võiks lugeda lastele pigem selliseid teoseid, mis tekitavad lastes rahuliku seisundi. Kuuldu meelde jätmiseks võib luua koos lavastusmänge. Kunstitunnis võib joonistada või meisterdada koos lastega kuulnud tegelasi või raamatus aset leidnud situatsioone. Lastekirjanduse abil on võimalik lahendada tekkinud probleeme, õppida viisakust, eeskujulikku käitumist ja häid kombeid. Luuletusi võib õppida selgeks lauluna. Raamatuid saab rühmas vahetada vastavalt õppetegevuse teemale (Müürsepp, 2009, lk 97).

Lastekirjandust on võimalik lõimida erinevate ainevaldkondade vahel. Matemaatiliste ülesannete lahendamiseks on võimalik kasutada kirjanduslike tegelaste abi. Kunstis saab

2005, lk 248). Pittelkow ja Jacob kirjutavad oma raamatus „Andekas laps“ (2004, lk 116), et kui laps tunneb end turvaliselt, pingevalt ning ta naudib tegevust, siis teadmiste omandamine õppimisprotsessi ajal on tulutoovam.

Pedagoogi üheks tähtsamaks ülesandeks on, et laps omandaks oskused lugemiseks, mis võimaldab tal teksti abil uusi teadmisi omandada. Selleks peaks õpetaja suutma tuua lapsed raamatute juurde (Plado & Sunts, 2019). Õpetaja Sigrid Mallene (2012, lk 44) toob artiklis välja, et lastel tekiks lugemisharjumus, peaks see alguse saama juba varases lapsepõlves ning lugemishuvi kujundamisele aitab kaasa ka see, kui lapsed näevad täiskasvanuid raamatuid lugemas.

Lugemishuvi tekitamise üheks võimaluseks on olla lugejale ise eeskujuks, luua tingimused, kus raamatud on paigutatud nähtavale kohale ning lapsel endal on võimalik neid iseseisvalt just temale sobival hetkel vaadata, uurida (Pittelkow & Jacob, 2004, lk 118). Lugemishuvi tekitamisel saavad lisaks õpetajatele toetada ka lapsevanemad, kes julgustavad ning motiveerivad lapsi raamatuid lugema. Lapsevanem peaks lugemishuvi toetamisel olema teadlik, mis on lapse hetke huvid. Kui külastada koos lapsega raamatukogu või raamatukauplust, siis tuleks valida just lapsele huvipakkuv teos. Samuti võib viia läbi ühiseid arutelusid loetud raamatute üle või joonistada pilte loetud raamatu põhjal. Läbi viidavad tegevused peaksid toimuma meeldivas õhkkonnas ning lugemishuvi toetab igakülselt see, kui läbi viidavates tegevustes on laps aktiivne osaleja. Lugemisvara valimisel tuleks jälgida seda, et see oleks lastele eakohane ning huvipakkuv (Palani, 2012, Käsper, 2021).

Emily Stella Tintso (2018) poolt läbi viidud uurimusest selgus, et lasteaiaõpetajate endi arvates on lugemishuvi toetamine lasteaias väga oluline ning lugemishuvi toetamisel on õpetajatel väga oluline roll. Õpetajad tõid välja ka tegevused, mille kaudu nad lugemishuvi tekkimist toetavad. Nad abistavad ja julgustavad lapsi eakaaslastele ette lugema, lapsed saavad raamatutest tuttavaid sõnu maha kirjutada ning õues suunatakse lapsi tähti liiva sisse kirjutama.

Laste lugema meelitamiseks peab neid julgustama, kuna nooremas koolieas on õpetaja lastele eeskujuks, siis seda peaks ära kasutama lastes lugemishuvi äratamisel. Näiteks võiks õpetaja oma laual hoida enda pooleli olevat raamatut ning kui lapsed tunnevad huvi raamatu vastu, siis tutvustada lastele seda raamatut (Mallene & Vaikmäe, 2010, lk 5-7). Lapse lugemishuvi

toetamisel peaks õpetaja valima tegevused, kus laps on ise aktiivsem pool. Sellisteks tegevusteks sobivad ühised arutelud lastega ja rollimängud (Käsper, 2021).

Soodla ja Kikase (2014) poolt läbi viidud uurimusest selgus, et laste lugemismotivatsiooni arengut toetab lapsekeskne kasvatusstiil, kus lähtutakse lapse individuaalsusest. Õpetaja ülesandeks on luua kuulamiseks ja vestluseks meeldiv keskkond.

Kokkuvõtvalt võib välja tuua, et lugemishuvi toetamine on sama tähtis, kui last lugema õpetada. Lugemishuvi toetamiseks peaksid lastele raamatud olema vabalt kättesaadavad, et lapsel oleks võimalik neid iseseisvalt vaadata just talle sobival hetkel. Tähtsal kohal lugemishuvi tekitamisel on ka õpetaja enda eeskuju.

1.4. Lugemishuvi toetavad tegevused ja meetodid

Lugemishuvi toetamisel on olulisel kohal ettelugemine, sest selle tulemusena laieneb lapsel sõnavara ja avardub silmaring (Mehide, 2008, lk 7). Peep Leppik (2009, lk 53) toob välja, et lapse mõtlemise arengut toetab see, kui lapsele ette lugeda tema eale sobivat jutustust. Ettelugemine algab heast raamatust. Tänapäeval on saadaval palju kvaliteetseid lastekirjanduse teoseid ning sageli on valiku tegemine keeruline ja aeganõudev (Beauchat et al., 2012, lk 12-13). Enne lugemist tuleb saavutada laste tähelepanu, et neil oleks huvi kuulamise vastu. Lugemise ajal võib kasutada erinevaid hääletoone. Lugude ilmestamiseks võiks kasutada erinevaid rekvisiite. Enne loo jutustamist näidata lastele raamatu esikaant ning küsida lastelt nende arvamust, et millest see raamat võiks kõnelda. Tutvustada lastele ka raamatu autorit ning illustraatorit. Ette lugemise ajal lugeda aeglaselt ja entusiastlikult. Raamatu lugemise ajal osutada loetud sõnadele ning raamatulehti pöörata aeglasemalt. Lugemises teha pause ning lastega arutleda kuuldu üle ning julgustada neid avaldama oma arvamust, et mis võiks loos edasi juhtuda. Peale lugemist teha kokkuvõtte, kus paluda lastel endil hinnata, kas neile loetud raamat meeldis (Gains, 2003, lk 4, Beauchat et al., 2012, lk 12-13). Lerkkanen (2007, lk 96) toob välja, mida peaks ettelugemisel silmas pidama. Naudi seda, mida lastele ette loed, raamatu valimisel lähtu laste huvist ja teemast, häälesta lapsed enne lugema asumist kuulamise lainele, näiteks meeldiva miljöö loomisega. Lugemise ajal teha pause, et tutvustada võõraid sõnu, julgustada lapsi vestlema kuuldu üle.

Muinasjutud on mõeldud lapse lõbustamiseks, kuid edastavad lapsele teadmisi nii tema enda, kui tema isiksuse kohta (Bettelheim, 2007, lk 14). Muinasjuttude ja lugude jutustamine, raamatute ettelugemine ja koos info otsimine võimaldab lastel tutvust teha kirjaliku keele lauseehituse ja sõnavaraga (Jürimäe, 2003, lk 37). Muinasjutud põhinevad algselt suulisel pärimusel ja neid kasutati enne trükipressi leiutamist lastele kultuuriliselt sobivate väärtuste edastamiseks. Samuti olid muinasjutud abiks igasuguste ohtudega toime tulemiseks (Pulimeno et al., 2020). Muinasjutul on tähtis koht lapse minapildi kujunemisprotsessis ning muinasjutu abil areneb lapse tundeelu (Krusten,1995, lk 26). Muinasjutus kuulnud tegevus toimub imepärasel maailmas, kus kurjust karistatakse ning headus võidab (Niiberg et al., 2009, lk 8). Fathu Rahman (2017) uurimistulemustest selgus, et muinasjuttude rääkimine on asjakohane tegevus, sest muinasjutud on abiks laste väärtuste kujundamisel.

Varases lapsepõlves lastele jutustamine toetab laste arengut, arendab suhtlemis- ja kuulamisoskust, analüüsivõimet, toetab keele- ja kirjaoskuse arengut (Garzotto et al., 2010). Johannes Käis (2018, lk 236-239) toob välja, et jutustus on faktiline aine edastamine seotud kujul. Jutustuste üheks eesmärgiks on tähelepanu, mälu, kujutlusvõime ja fantaasia arendamine. Aga seda vaid siiski sel juhul, kui esitus on kaasakiskuv ja puudutab laste endi kogemusi. Loo jutustamiseks sobivad sellised tekstid, millel on sissejuhatus, miski, millest areneb sündmustik, tekstil on loogiline kulg ja lõpplahendus. Jutustamiseks sobivad näiteks muinasjutud, sest need on kergesti mõistetavad, omavad kindlat struktuuri ja kordust (Plado & Sunts, 2019, lk 9). Lugude jutustamise kaudu on võimalik üha uuesti ja uuesti taas esitada väljamõeldud olukordi, mis vastavad laste tegelikule probleemile. Rääkides lugusid on võimalik õpetada kombeid, edastada kogemusi, pakkuda kuulajatele meelelahutust ja edastada uusi teadmisi (Pulimeno et al., 2020). Jutustamise toetamiseks võiks kasutada visuaalseid vahendeid. Laste jutustamise suurimaks probleemiks võib olla see, et nad ei oska oma mõtteid sõnastada (Plado & Sunts, 2019, lk 9).

Lugemishuvi toetamisel pakuvad igakülgset abi ka raamatukoguhoidjad. Raamatutega tutvumiseks võivad lasteaiad tellida endale külla raamatukogubussi Katarina Jee. Võimalik on tellida rühma ka raamatuid kastiga. Raamatukogust on võimalik tellida e-raamatukogu vahendusel e- ja audioraamatuid. Lasteaiarühmadel on veel võimalik osaleda raamatukogutundides, kus teema valikul arvestatakse lasteaias käsil oleva teemaga.

Raamatukogud korraldavad eri vanuses lastele lugemisprogramme (Tanilsoo, 2019, lk 46-47). Eesti Lastekirjanduse Keskus korraldab lastele teematunde, mis sisaldavad mängulisi ja loomingulisi tegevusi. Teematunni abil areneb lapse kuulmis-, lugemis-, eneseväljendus- ja suhtlemisoskus. Samuti on Eesti Lastekirjanduse Keskus abiks lasteraamatute valimisel, jagades oma kodulehel raamatusoovitusi (Eesti Lastekirjanduse Keskus, 2022).

Rollimängu eesmärgiks on pakkuda lastele meeldivaid emotsioone ja rõõmu ning arendada loovusvõimet. Osaledes rollimängudes, saavad lapsed esinemiskogemuse ja -julguse ning eneseväljendusvorme saab õppida mitmekesiste mängude kaudu (Raadik, 2001, lk 3). Rollimängus saavad lapsed võtta endale kellegi teise rolli ning tegutseda mängusituatsioonis kellegi teisena. Lapsel on võimalik proovida erinevaid rolle, mis on abiks sõnavara laiendamisel ning arendab sotsiaalseid oskusi (Zachest, 2021, lk 15).

Dramatiseeringus on põhiohk lastele tuttava teksti kujutlemine ja esitamine laste endi poolt. Dramatiseeringu käigus annavad lapsed edasi tegevustikku, sündmustikku, edastavad tundeid ning saavad avaldada oma suhtumist ja seisukohti kuuldud tekstis. Selle edastamiseks peavad lapsed minema uuesti teksti või raamatu sisse ning võtma kuuldud tegelaskuju rolli, välimuse, elama läbi sündmustiku ja tundeid, mida tundsid tekstis olnud tegelased. Dramatiseeringu käigus saavad lapsed fantaseerida, leida lahendusi probleemidele ning samuti võivad nad loole lisada uusi tegelaskujusid, mõelda välja loole teistsugune lahendus. See on hea kasvatusmeetod, mis aitab last iseseisvalt tunnetada maailma ja ümbritsevat elu (Raadik 2001, lk 4). Draama kasutamine on abiks loovuse toetamisel ning on abiks probleemide lahendamisel. Suhtlemise igakülgseks arenguks on hea kasutada dramaatilisi tegevusi. Draama kaudu saab laps kogemuse avalikust esinemisest. Läbi viidud tegevused suunavad lapsi ka teineteisega koostööd tegema, kus lapsed peavad kuulama teineteist ning arvestama ka kaaslastega (West, 2011, lk 2-3).

Ühine raamatulugemine arendab arusaamist tundmatutest sõnadest ning ettelugemine toetab väikelaste keelearengut (Towell et al., 2019). Raamatute ühine vaatamine koos lapsega tekitab lapses emotsionaalse sideme täiskasvanuga. Pildiraamatu ettelugemine lapsele arendab tema keelelist ja kognitiivset oskust. Piltide vaatamine arendab visuaalset kujutlusvõimet ning laste jaoks on pildid raamatus huvitavad, mis pakub neile põnevust (Velner, 2019). Pildiraamat stimuleerib lapse fantaasiat ja loovust. Raamatus esinevad pilt ja sõna täiendavad teineteist. Tänapäeva pildiraamatud on nii kaunid nagu mõned kunstiobjektid ja lausa kutsuvad lapsi

fantaseerima, enda tundeid ja mõtteid väljendama. Pildiraamatute vahendusel on hea toetada laste loovust (Niitra, 2020).

Kokkuvõtteks saan öelda, et lugemishuvi toetavad meetodid ja tegevused soodustavad igakülgselt lapse arengut ning erinevate meetodite ja tegevuste kasutamine arendab lapse loovus- ja kujutlusvõimet, keelearengut, tundeelu ning sõnavara. Lugemishuvi toetamiseks tuleb kasutada erinevaid meetodeid ja tegevusi.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Selles peatükis annan ülevaate uurimistöö tulemustest ja analüüsist. Uurimustulemuste saamiseks analüüsisin lasteaiaõpetajate vastuseid.

2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused

Raamatute lugemine on viimasel ajal vähenenud ning vaba aja sisustamiseks eelistatakse televiisorit või arvutit. Lugeses raamatuid on need abiks teadmiste omandamisel, kooliks ettevalmistamisel ja silmaringi laiendamisel. Lugemishuvi tuleb lastes tekitada üsna varakult ja saadud kogemus peab olema nende jaoks positiivne ja meeldiv.

Käesoleva töö eesmärgiks on välja selgitada, kuidas kasutavad Harku valla lasteaiaõpetajad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes lastes lugemishuvi tekitamisel.

Eesmärgist lähtuvalt olen antud bakalaureusetöös püstitanud järgmised uurimisküsimused:

1. Milliseid lastekirjanduse liike ja kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad õppe- ja kasvatustegevustes?
2. Millised kasutatavad meetodid ja tegevused toetavad lasteaiaõpetajate hinnangul lapse lugemishuvi?

2.2. Uurimistöö metoodika

Bakalaureusetöö läbiviimiseks kasutasin kvantitatiivset uurimisviisi. Kvantitatiivse uurimistöö üheks põhitunnuseks on, et tegeldakse arvandmetega (Õunapuu, 2014, lk 56). Kvantitatiivse uurimistöö andmekogumismeetodiks on küsitlus, otsene mõõtmine, test jne, mis võimaldab koguda andmeid nagu arvud, mis iseloomustavad objekti järjestust, jaotumust, esinemissagedust jne (Õunapuu, 2014, lk 159). Oma bakalaureusetöökäes vajalike andmete kogumiseks kasutasin anonüümset küsimustikku ja mille koostas Google Forms keskkonnas. Küsitlus tähendab seda, et teavet kogutakse respondentide käest ning küsitluse abivahendiks on ankeet. Ankeedi korral on respondentidel endil võimalik valida, millal nad vastavad küsimustikule (Lagerspetz, 2017, lk 156-158).

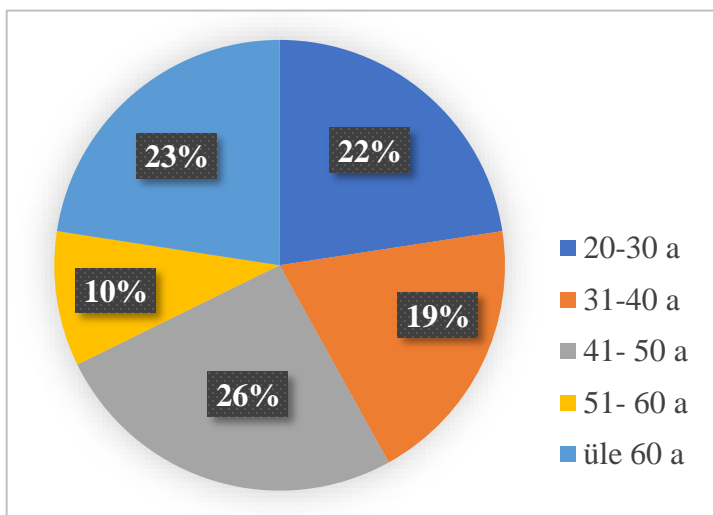
Koostatud küsimustik koosnes 19 küsimusest (vt Lisa). Küsimustest 11 olid suletud küsimused. Suletud küsimuste korral on vastusevariant vastajale ette antud, mille alusel saab vastaja teha tema arvates sobiva valiku (Beilmann, 2020). Avatud küsimusi oli ankeedis kaheksa. Avatud küsimused võimaldavad vastajal endal küsimustele vastata (Beilmann, 2020). Ankeedile vastamiseks oli aega kaks nädalat. Ankeedid saatsin välja seitsmendal veebruaril ning küsimustik oli avatud kuni 21. veebruarini.

Suletud küsimuste töötlemiseks kasutasin Microsoft Excel'i arvutustabelit. Avatud küsimuste analüüsimiseks kasutasin sisuanalüüsi. Ankeet koosnes kahest plokist. Esimene küsimuste plokk hõlmas lasteaiaõpetajate taustainformatsiooni ning teine küsimuste plokk hõlmas küsimusi uurimustöö eesmärgi saavutamise kohta.

2.3. Valim

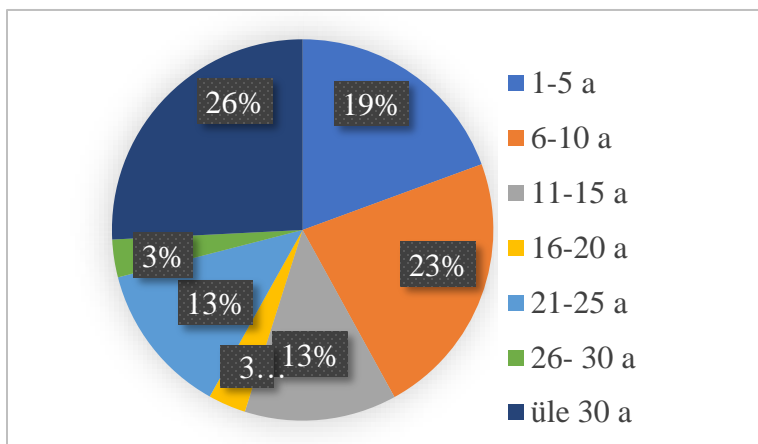
Valimi moodustamiseks kasutasin eesmärgipärast valimit, kus valim koosnes Harku valla munitsipaallasteaia lasteaiaõpetajatest. Harku Vallavalitsuse kodulehe andmetel on vallas kaheksa lasteaeda (Harku Vallavalitus, 2022). Lasteaedade e-posti aadressid kogusin lasteaedade kodulehtedelt. Valimi moodustasid ankeedile vastanud 31 lasteaiaõpetajat.

Ankeedile vastanutest kõige rohkem (26%) uuringus osalenud õpetajatest olid vanuses 41-50 aastat, kuid 23% vastanud lasteaiaõpetajatest olid vanuses üle 60 aasta. Vastanutest aga 22% olid vanuses 20-30 aastat ja 19% vastanutest olid vanuses 31-40 aastat. Kõige vähem vastanud lasteaiaõpetajatest (10%) olid vanuses 51- 60 aastat (joonis 1).

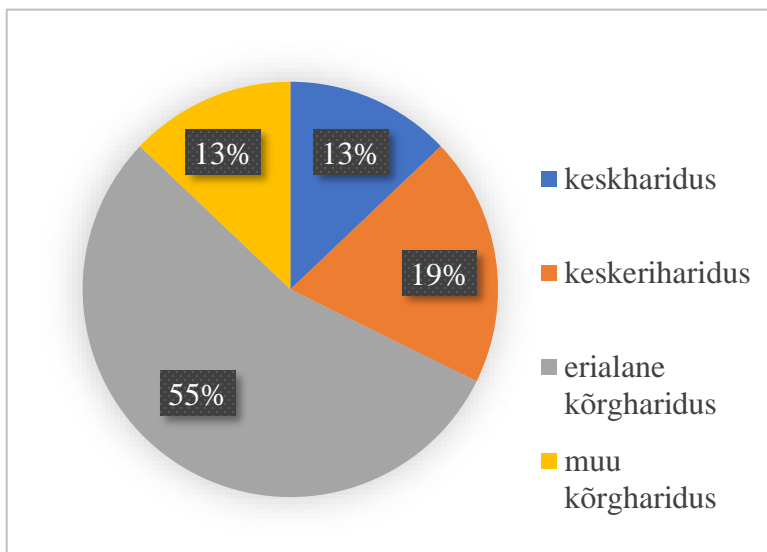
Joonis 1. Lasteaiaõpetajate vanus

Läbi viidud uurimustulemustest selgus, et Harku valla lasteaedades töötavate õpetajate tööstaaz on väga erinev. Kõige enam vastanutest, 26%, on õpetajana töötanud üle 30 aasta. 23% vastanutest on töötanud õpetajana 6-10 aastat. Vastanutest 19% oli tööstaaz 1- 5 aastat. 13% vastanud õpetajatest oli töötanud 11- 15 aastat ja 21-25 aastat lasteaias. Kõige vähem oli vastanute seas õpetajad (3%) tööstaaziga 16- 20 aastat ja 26-30 aastat (joonis 2).

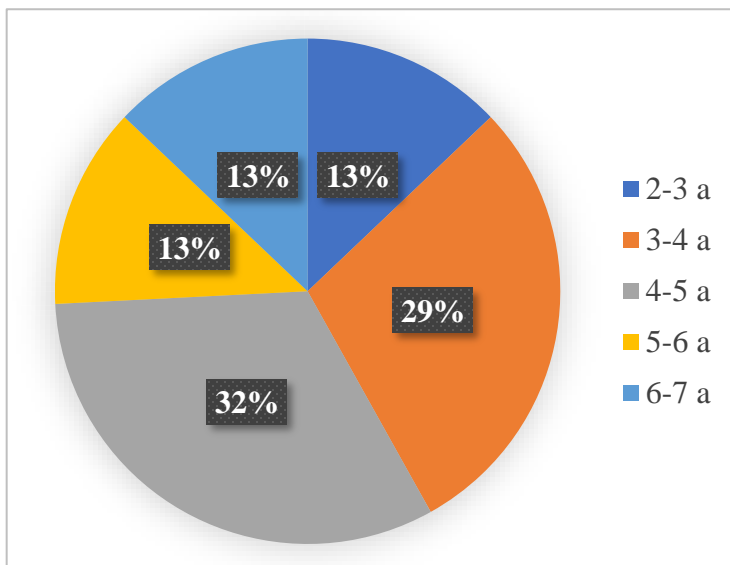
Joonis 2. Lasteaiaõpetajate tööstaaz lasteaias

Küsitluse vastustest selgus, et 55% vastanud õpetajatest on erialane kõrgharidus. 19% vastanud õpetajatest on aga keskeriharidus. Vastanud õpetajatest 13% on keskharidus ja muu kõrgharidus (joonis 3).

Joonis 3. Lasteaiaõpetajate haridustase

Vastanud õpetajatest 32% töötab lastega vanuses 4 -5 aastat (joonis 4). 3-4 aastaste lastega töötab 29% vastanud õpetajatest. Kõige vähem vastanud õpetajatest (13%) töötab lastega vanuses 2- 3 aastat, 5-6 aasta ja 6-7 aastat .

Joonis 4. Laste vanused, kellega hetkel töötatakse

Uurimustulemustest selgus, et ankeedile vastasid enim õpetajad vanuses 41- 50 aastat. Ankeedile enim vastanud õpetajate tööstaaz on üle 30 aasta, kes omasid erialast kõrgharidust. Uurimustulemustest selgus see, et suurem osa vastanud õpetajatest töötab lastega vanuses 4 kuni 5 aastat.

2.4. Protseduuri kirjeldus

Enne küsitluse edastamist lasteaiaõpetajatele viisin läbi pilootuuringu kuue inimesega, et selgitada välja küsimuste arusaadavus. Pilootuuringu käigus oli vastajatel võimalik avaldada arvamust küsimustiku sõnastuse osas ning teha ettepanekuid ankeedi korrigeerimiseks. Vastajate poolt tehti ettepanek muuta ankeedis sisalduvate küsimuste sõnastust. Saadud tagasisidet kasutasin küsimustiku parandamiseks.

Andmeid kogusin ajavahemikus 07.02.2022 kuni 21.02.2022. Küsitluse läbiviimise kooskõlastasin eelnevalt uurimuses osalevate lasteaedade direktoritega, kes edastasid elektroonilise ankeedi oma lasteaiaõpetajatele. Tähtajaks oli ankeedile vastanud 31 õpetajat. Küsimustikule vastamine oli vabatahtlik ja anonüümne. Andmete töötlemiseks kasutasin MS

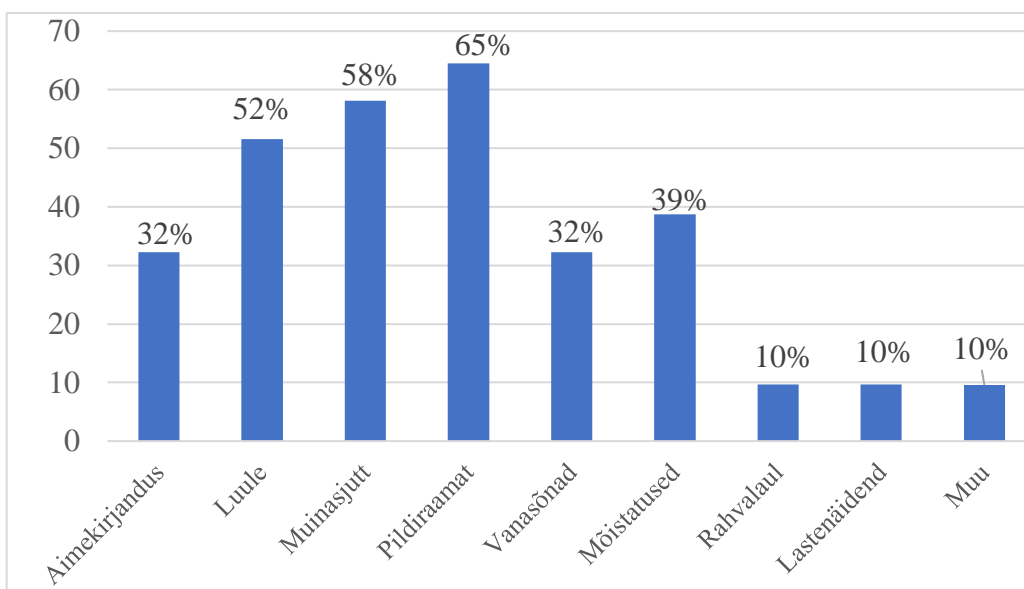
Excelit, kuhu sisestasin saadud tulemused. Töödeldud andmete põhjal koostasin diagrammid, mis käesolevas bakalaureusetöös on kujutatud joonistena.

3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED

Selles peatükis kirjeldan uuringu tulemusi uurimisküsimuste kaupa.

3.1. Lastekirjanduse liigid ja kasutamise sagedus õppe- ja kasvatustegevuses

Esmalt palusin lasteaiaõpetajatel vastata küsimusele, milliseid lastekirjanduse liike nad enim kasutavad õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Õpetajate vastustest selgus (joonis 5), et 65% vastanutest kasutab õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel pildiraamatuid. 58% vastanutest aga kasutab õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel muinasjutte, kuid 52% vastanutest kasutab õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel luulet. Tulemusi analüüsid selgus, et 39% vastanutest kasutab lastekirjanduse liigina õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel mõistatusi. 32% vastanutest kasutavad võrdselt õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel lastekirjanduse liikidest nii aimekirjandust kui vanasõnu. Kõige vähem vastanutest (10%) kasutavad õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel lastekirjanduse liikidest rahvalaulu ja lastenäidendeid. 10% vastanutest, kes valisid muu tõid aga välja, et kasutavad kõigele lisaks veel näpu- ja käemänge.

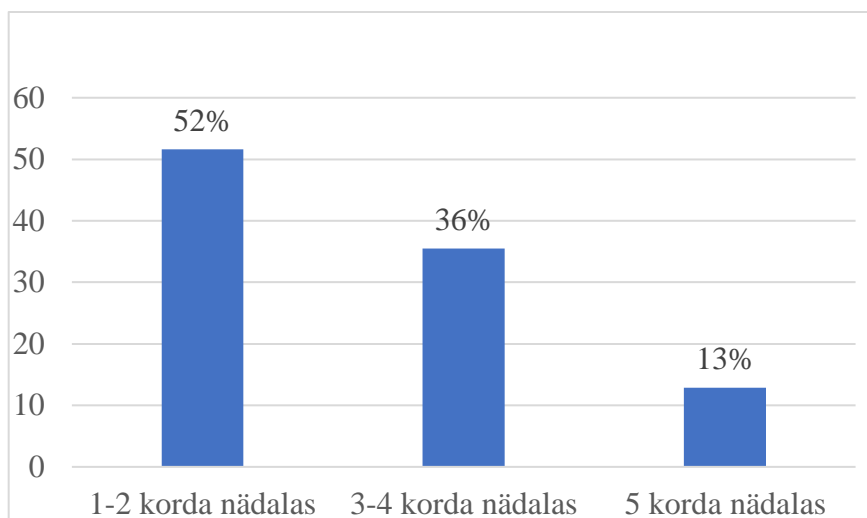

Joonis 5. Lastekirjanduse liikide kasutamine õppe- ja kasvatustegevuses

Samuti palusin lasteaiaõpetajatel vastata küsimusele, mitu korda nädalas nad kasutavad õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjandust. Vastustest selgus (joonis 6), et 52% vastanutest kasutab lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel üks kuni kaks korda nädalas, samas 36% vastanud õpetajatest kasutab lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel kolm kuni

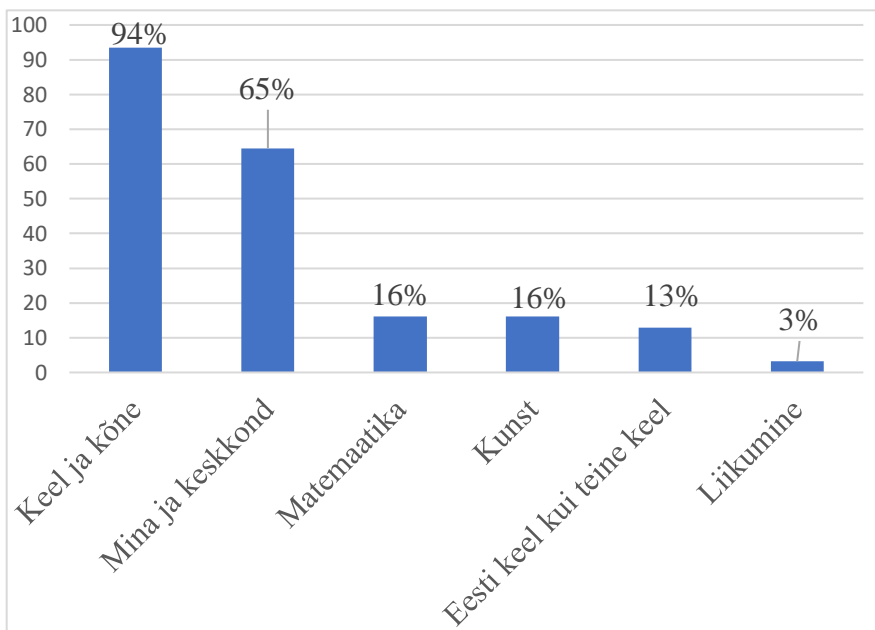

neli korda nädalas. Kõige vähem, 13% vastanud lasteaiaõpetajatest kasutab lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel viis korda nädalas.

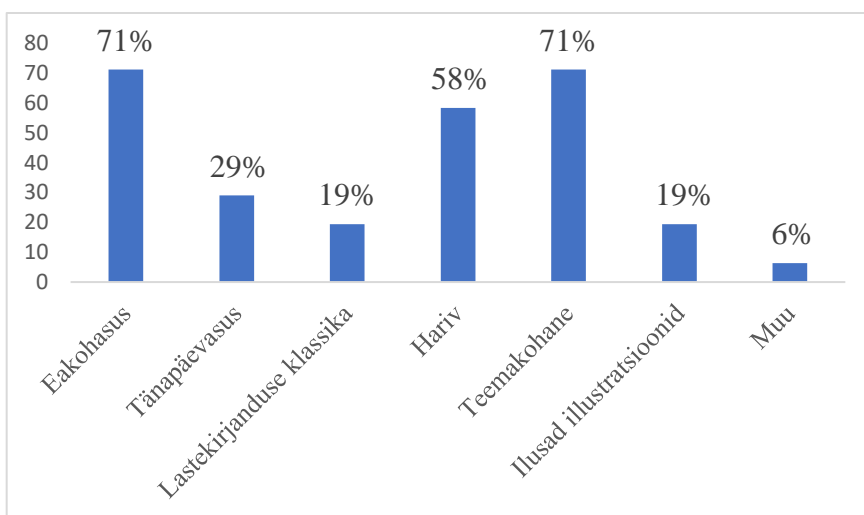
Joonis 6. Lastekirjanduse kasutamise sagedus õppe- ja kasvatustegevustes

Lasteaiaõpetajatelt soovisin veel teada saada, millistes õppe- ja kasvatustegevuste ainevaldkondades nad kasutavad enim lastekirjanduse teoseid. Saadud vastustest selgus (joonis 7), et 94% vastanutest kasutab kõige enam lastekirjanduse teoseid valdkonnas „Keel ja kõne“, 65% vastanutest aga kasutab lastekirjanduse teoseid ainevaldkonnas „Mina ja keskkond“. 16% vastanutest kasutavad lastekirjanduse teoseid ainevaldkondades „Matemaatika“ ja „Kunst“ ja 13% vastanutest lasteaiaõpetajatest kasutab lastekirjanduse teoseid ainevaldkonnas „Eesti keel kui teine keel“ ning 3% vastanud kasutab lastekirjanduse teoseid ainevaldkonnas „Liikumine“.

Joonis 7. Lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevuse ainevaldkondades

Õpetajatelt soovisin veel teada, mida nad peavad oluliseks lastekirjanduse valimisel õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Vastanud õpetajate vastustest selgus (joonis 8), et 71% vastanutest pidas oluliseks, et valitud lastekirjandus oleks ea- ja teemakohane. 58% vastanud õpetajatest pidas oluliseks, et valitud lastekirjandus oleks hariv, samas 29% vastas, et valitud lastekirjandus oleks tänapäevane, kuid 19% vastanud õpetajatest peavad aga lastekirjanduse valimisel oluliseks ilusaid illustratsioone ja lastekirjanduse klassikat. Õpetajad, kes valisid muu variandi tõid välja, et nende jaoks on kõik need kriteeriumid lastekirjanduse valimisel olulised.

Joonis 8. Lastekirjanduse valimise olulised kriteeriumid

Küsimustikus palusin õpetajatel nimetada, milliste lastekirjanduse autorite teoseid nad kasutavad õppe- ja kasvatustegevustes kõige rohkem. Küsimustikus tõid õpetajad välja nii autoreid kui teoseid ja kogumikke. Saadud vastustest selgus (tabel 1), et enim kasutatavad autorid on A. Kivirähk, S. Väljal, E. Raud, E. Niit, L. Tungal, A. Lindgren, E. Petrone, H. Mänd ja K. Kass teoseid. Õpetajad tõid välja ka teoste nimed, mida nad kasutavad kõige rohkem õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Enim kasutatakse raamatuid „Kaka ja kevad“, „Jussikese seitse sõpra“, „Sipsik“, „Pipi Pikksukk“ ning veel kasutatakse Lotte sarja raamatuid. Vastanud õpetajad tõid veel välja, et kasutavad õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel *I. Trulli*, *E. Valteri*, *A. Perviku* ja *H. Haagi* teoseid. Õppe- ja kasvatustegevust läbi viies kasutatakse veel kogumikke „*Memme, palun loe mulle!*“, „*Ema, palun loe mulle!*“, „*Isa, palun loe mulle!*“, „*Taadu, palun loe mulle!*“, „*Eesti lasteluule kuldraamat*“, „*Eesti loomamuinasjuttude kuldraamat*“, „*Eesi muinasjuttude kuldraamat*“, „*Eesti jõulujuttude- ja salvide kuldraamat*“. Vastuseid analüüsid selgus, et nimetatud oli veel ka mitte-eesti autorite teoseid, mida kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel „*Kolm karu*“, „*Kakuke*“, „*Punamütsike*“, „*Kolm põrsakest*“ ja „*Kitsetall, kes oskas loendada kümneni*“.

Tabel 1. Enim kasutatavate lastekirjanduse autorid ja teosed

Enim kasutatavad kirjanikud	Enim kasutatavad teosed
Andrus Kivirähk	„Jussikese seitse sõpra“
Eno Raud	„Sipsik“
Leelo Tungal	„Kakuke“
Ellen Niit	„Naksitrallid“
Astrid Lindgren	„Pipi Pikksukk“
Epp Petrone	„Kirju-Mirju“
Heljo Mänd	„Punamütsike“
Kristiina Kass	„Kolm karu“

Õpetajatelt soovisin veel teada saada, mida nemad peavad oluliseks lastekirjanduse valimisel lastele ettelugemiseks. Sellele küsimusele vastas ainult 30 lasteaiaõpetajat ning üks õpetaja oli jättnud küsimusele vastamata. Saadud vastustest selgus, et suurem osa vastanud õpetajatest nimetasid, et peavad oluliseks lastekirjanduse valimisel ettelugemiseks seda, et kirjandus oleks lastele eakohane ning sobilik lapse vanusele.

„Eakohane tekst, kus laps saab ise kaasa mõelda, arutleda. Raamat peaks olema põnev ja tekitama huvi ettelugemisel, et seda edasi kuulata“. „ Et sisu oleks eakohane ja mõistetav, et oleks huvitav ja sobiks meie käesoleva teemaga, ilusad pildid on boonuseks“. „ Eakohasus ja selge sõnastus. Väga keerulisi jutte on, mida lapsed ei mõista“. „Peab olema eakohane, lapsele arusaadav ning õpetliku sisuga.“ „Jutud, mida lastele ette loetakse, peaks olema vastavalt vanusele ning olema piisavalt lihtsad, et lapsed mõistaks, millest jutus räägitakse.“

Mitmed õpetajad mainisid ka seda, et peavad lastekirjanduse valimisel oluliseks, et see oleks teemakohane.

„Et see oleks teemakohane, värviliste suurte piltidega, lühike ja lihtne.“ „ Teemadega sobivust ja lastele lihtsasti kirjutatud.“

Õpetajad tõid veel välja, et tekst peaks olema kirjutatud ladusalt.

„Esmatähtis on ladusalt kirjutatud tekst (rohket dialoogi on ettelugeses keeruline ilmekalt edasi anda) ja loo sisukus. Teisejärguline on illustratsioonid jms.“

Avatud küsimusega soovisin teada saada, kuidas õpetajad tutvustavad rühmas lastele uut lastekirjandust. Õpetajate vastustest selgus, et uue raamatu tutvustamiseks kasutatakse erinevaid tegevusi. Uut raamatut tutvustatakse vaikse tunni ajal, kus seda loetakse ette unejutuks.

„Kui on uus vahva raamat, siis loeme seda unejutuks. Tutvume põgusalt kirjanikuga (kes on, kust pärit, mida põnevat veel on kirjutanud). Pärast igat lugemist arutleme alati koos, mida loetud palast õppisime ja kas ning kuidas üldse aru saime.“

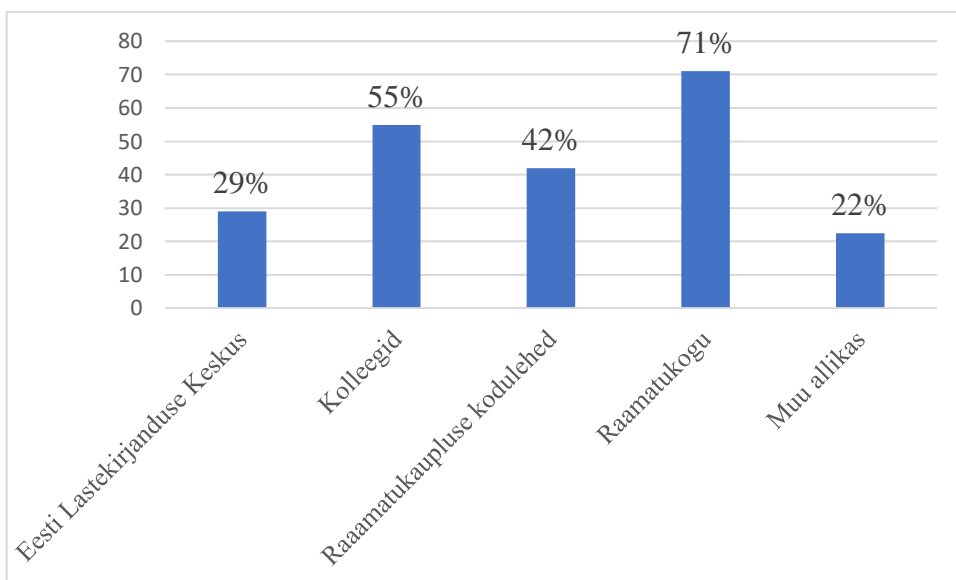
Ankeedile vastanud õpetajad tutvustavad lastele uut raamatut ka hommikuringis, kus seda loetakse ette ja vaadatakse koos lastega.

„Homnikuringis vaatame koos uut raamatut. Tutvume pealkirjaga, autori ja tegelasteg. Loeme ühe jutukese või osa jutust ning arutleme loetu üle.“

Analüüsidest tulemusi selgus veel, et õpeajad tutvustad uusi raamatuid juturingis, kus näidatakse uut raamatut, vaadatakse illustratsioone ja loetakse ette.

„Tavaliselt teeme mõnusa juturingi, tutvustan ja loen ette, näitan pilte. Pärast arutleme kuuldu üle ja küsin ka mõningad küsimused.“ „Räägin lastele, kes selle kirjutas, kellele ja miks. Vaatame pilte, loen tutvustamiseks jutukese. Kuulan laste arvamusi raamatu kohta.“ „Loen lastele palju raamatuid ette, vaatleme koos illustratsioone, arutame loetu teemadel.“

Veel soovisin õpetajatelt teada saada, kust nad hangivad informatsiooni uute raamatute kohta. Vastuseid analüüsidest selgus (joonis 9), et 71% vastanud õpetajatest hangib uute raamatute kohta informatsiooni raamatukogust, kuid 55% vastanutest hangib uute raamatute kohta informatsiooni kolleegidelt. 42% vastanutest hangib informatsiooni uute raamatute kohta raamatukaupluse kodulehelt. Lastekirjanduse Keskuse kodulehelt hangib informatsiooni uute raamatute kohta aga 29% vastanud õpetajatest. 22% vastanud õpetajatest valisid „muu“ ning tõid eraldi välja, et nemad hangivad uute raamatute kohta informatsiooni lasteaia raamatukogust, lasteaedadele tellitavate raamatute hulgast ja e-mailide vahendusel, kus kirjastused edastavad uute raamatute kohta informatsiooni.

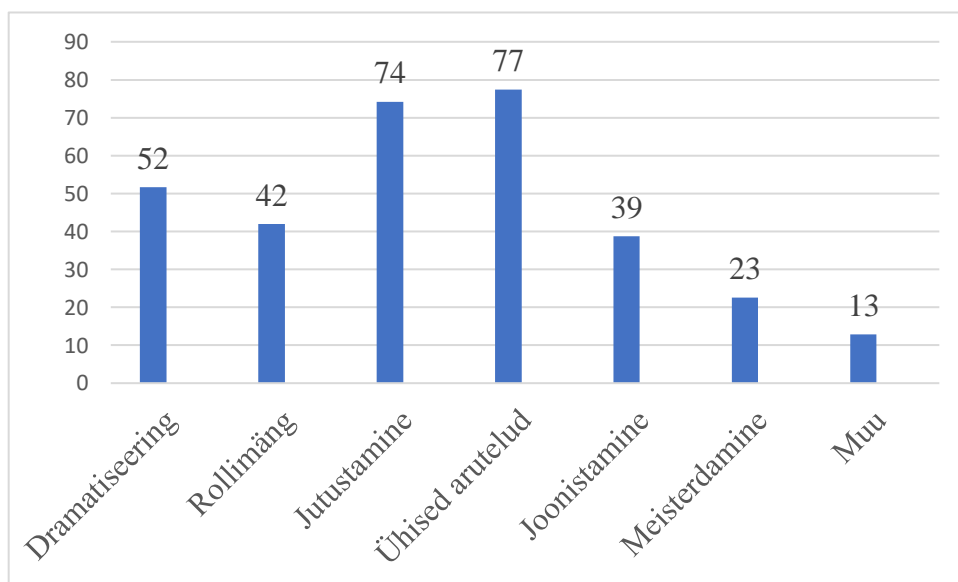

Joonis 9. Teabe hankimise allikad

3.2. Lugemishuvi toetavad meetodid ja tegevused õpetajate hinnangul

Esmalt soovisin õpetajatelt teada saada, et milliseid tegevusi on nad lastega läbi viinud õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjanduse abil. Vastuseid analüüsid selgus (joonis 10), et 77% vastanud õpetajatest on õppe- ja kasvatustegevuses lastekirjanduse abil läbi viinud ühiseid arutelusid. Samas 74% vastanutest õpetajatest on lastekirjanduse abil läbi viinud jutustamist. 52% vastanud õpetajatest on läbi viidanud dramatiseeringut. Kuid 42% vastanud õpetajatest on õppe- ja kasvatustegevuses läbi viinud rollimängu. Aga 39% vastanud õpetajatest on joonistanud ning 23% vastanud õpetajatest on meisterdanud. 13% vastanutest õpetajatest töid välja, et nemad on lisaks eelnevatele tegevustele läbi viinud ka muid tegevusi.

“Jutustustuste kuulamist. “ , “Kasutan kõiki neid tegevusi vastavalt õppe- ja kasvatustegevuse teemale. “

Joonis 10. Lugemishuvi toetamiseks läbi viidud tegevused

Veel soovisin õpetajatelt teada saada, et millised tegevused on nende arvates kõige tõhusamad õppe- ja kasvatustegevustes. Antud küsimusele oli üks õpetaja jätnud vastamata. Analüüsid vastuseid selgus, et kõige tõhusamad tegevused õppe- ja kasvatustegevustes on õpetajate arvates dramatiseeringud, rollimängud, kunstitegevus.

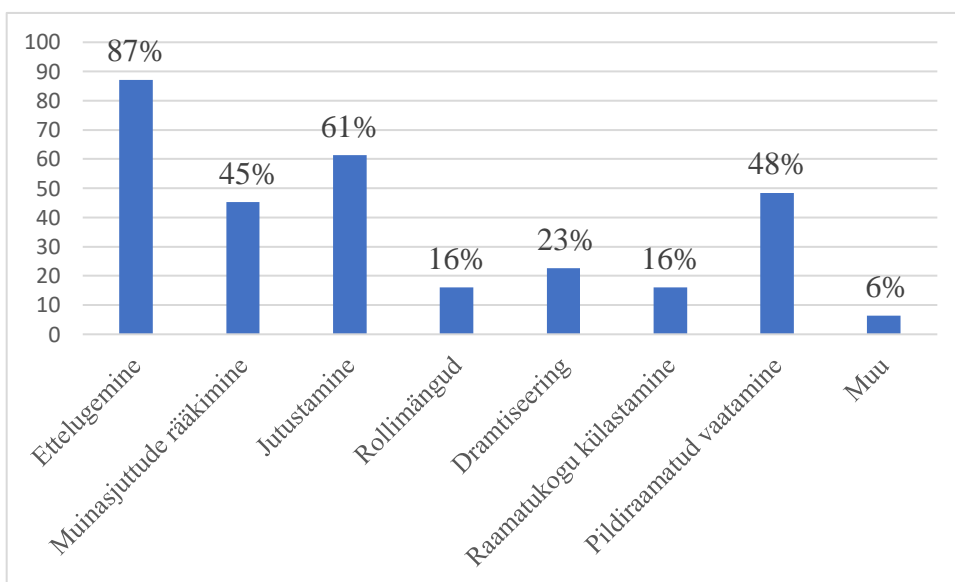
„Ma arvan, et lugemishuvi toetamisel on kõige tõhusamad dramatiseering ja rollimäng.“

„Kunstitegevused ja dramatiseering. “ „Arutelud, dramatiseering ja meisterdamine. „

Õpetajad kirjutasid, et õppe- ja kasvatustegevustes on veel tõhusateks tegevusteks jutustamine ja hiljem ühised arutelud.

„jutustamine ja hiljem ühised arutelud.“, „Ühised arutelud ja jutustamine, samuti rollimänguks on ka väga head. „

Järgnevalt küsisin õpetajatelt, milliseid lugemishuvi toetavaid meetodeid ja tegevusi nad kasutavad igapäevaselt. Analüüsisid vastuseid selgus (joonis 11), et 87% vastanutest õpetajatest kasutavad kõige enam igapäevaselt ettelugemist, kuid 61% vastanud õpetajatest kasutab igapäevaselt jutustamist. 48% vastanud õpetajatest kasutab igapäevaselt pildiraamatu vaatamist. Kuid 45% vastanud õpetajatest kasutab igapäevaselt muinasjuttude rääkimist. 23% vastanud õpetajatest kasutab igapäevaselt dramatiseeringut. Sama palju, 16% kasutavad igapäevaselt rollimänge ja raamatukogu külastamist. Õpetajad, kes vastasid „muu“, tõid välja, et kasutavad igapäevaselt veel pildiraamatu vaatamist enne lõunauinakut.

Joonis 11. Lugemishuvi toetavad igapäevased tegevused lasteaias

Veel küsisin õpetajatelt, millised meetodid või tegevused toetavad nende arvates lugemishuvi ja miks? Vastuseid analüüsisid selgus, et õpetajate arvates toetab lugemishuvi kõige enam ettelugemine ja jutustamine.

„Koos õpetajaga raamatute vaatamine, ettelugemine laste soovi arvestades, teksti kohta küsimustele vastamine.“, „Ettlugemine ja muinasjuttude rääkimine. Kuna need arendavad lapses kuulamis- ja arutlemisoskust. Samas annavad muinasjutud lapse fantaasiale väga palju

juurde, mida on võimalik näha nende vabamängus, kus tegelasteks on kuulatud muinasjuttude tegelased ja matkitakse nende karaktereid. Muinasjutud aitavad lapsel olla rahulikus keskkonnas, kus ta tegeleb kuulamisega ja kujutab endale kuulnud sündmusi ette.“, „Piltide vaatamine, arutelu, piltide järgi jutustamine, ettelugemine. See aitab väikestel lastel teada saada, mida raamatutest kõike teada võib saada ja kui huvitav on raamatu sisu. Pildid on head jutustamiseks seni kuni nad ise lugeda ei oska. Siis saavad nad pildile mõelda mitu erinevat juttu, lugu, viisi, mis juhtus jne. Aitab fantaasial lennata.“

Vastajate arvates tekitab lugemishuvi veel lastes see, kui raamat jätta põnevas kohas pooleli ning lugeda seda edasi järgmisel päeval.

„Lugemishuvi tekitab raamatu põnevas kohas pooleli jätmine - et mis juhtub edasi.. siis laps tahab teada.. vaatab kasvõi piltide põhjal. Teine päev loed edasi.. ja lapsel on palju põnevam“

Veel toodi välja, et lugemishuvi toetab ka raamatukogu külastamine.

„Raamatukogu külastamine, kus laps kogeb vahetult kõike raamatust.“

Küsisin õpetajatelt, kuidas nad toetavad laste lugemishuvi rühmaruumis. Tulemusi analüüsid selgus, et rühmaruumis on laste lugemishuvi toetamiseks raamaturiiulis erinevaid raamatuid, mida on võimalik lastel iseseisvalt uurida ning raamatute väljapanekut vahetatakse vastavalt teemale.

„Meil on mitmeid avatud riuleid raamatutega, kus lapsed saavad ise endale raamatuid uurimiseks ja "lugemiseks" valida. Meil on iga söögikorra järgselt rühmaga raamatute vaatamise aeg, et võimaldada vaikset aega neile, kes veel söövad ja põnevat tegevust neile, kes juba lõpetanud on. Ka raamatukogust unejutu raamatuid tuues küsime lastelt sisendit, mis teemalist või millise tegelastega raamatut soovitakse. Tavaliselt toome paar raamatut ja rühm valib, millises järjekorras neid siis loeme.“, „Raamaturiiulis on erinevad raamatud, mida saab uurida lastega koos. Samuti on lastel võimalus iseseisvalt neid vaadata. Raamatuid aegajalt vahetades vastavalt teemale ja hooajale.“

Vastuseid analüüsid selgus, et rühmaruumis on sisse seatud ka lugemispesad, raamatunurgad või lugemisnurk.

„Meil on rühmas lugemispesa. Kuna sinna ei mahu kõik raamatud ära, võivad lapsed neid ka teisest raamaturiulist võtta. Vanemate lastega (5-7 a.) oleme koos omaloomingulisi raamatuid teinud.“, *„Rühmas on tehtud lugemispesa, kus on palju raamatuid. Vastavalt vanusele uuendame valikut. Joonistame ise pildiraamatuid elnevalt arutletud teema kohta. Õppetöö käigus tehtud töödele on lisatud teema nimi või pealkiri. Laste tehtud töödele kirjutavad lapsed juurde alati oma nime.“*, *„Meil on oma lugemisnurk ning erinevad raamatud, mida lapsed võivad igal ajal vaadata. Kõik tegevustes kasutatavad raamatud on samuti lastele kättesaadavad ning nad võivad neid vaadata ja uurida. Kui tegevuses ei kasuta alati muinasjutte, siis puhkeajal loeme alati ette lasteraamatuid ja muinasjutte.“*

Veel toodi vastajate poolt välja, et lugemishuvi toetamiseks rühmaruumis tehakse ka koostööd raamatukoguga, kus raamatukoguhoidja toob lastele uusi raamatuid.

„Raamatukoguga koostöös oleme loonud süsteemi, kus igakuiselt toob raamatukoguhoidja lastele uusi raamatuid sirvimiseks ja lugemiseks, pidades silmas ka teemasid, mida parasjagu lasteaias arutletakse. Õpetajad teavitavad raamatukoguhoidjat teemadest, mis parasjagu käsil on.“

Veel soovisin õpetajatelt teada saada, kui sageli vaatavad lapsed rühmaruumis iseseisvalt raamatuid ja millest see sõltub. Sellele küsimusele oli jätnud üks õpetaja vastamata. Analüüsidest andmeid selgus õpetajate vastustest, et suurem osa lapsi vaatavad rühmas iga päev iseseisvalt raamatuid.

„Raamatuid vaadatakse igapäevaselt. Mõni laps ongi raamatuhuviline, mõni istub raamatupessa kui tahab hetkeks puhkust saada (raamatupesa on meil vaikne koht kus üksteist ei sega) Kui raamatupessa ilmub mõni uus raamat või kui laps on kodust kaasa toonud mingi uue põneva raamatu siis uuritakse alati seda hea meelega.“, *„Iga päev. Enne puhkeajaga, kes jõuab juba voodisse, tohib sinna kaasa võtta raamatu ja seda vaadata seni, kuni kõik lapsed on vooditesse jõudnud ning õpetaja alustab unejutu lugemist.“*, *„Igapäevaselt. Lastel on väga suur huvi nende vastu. Usun, et kuna meil rühmas toimub igapäevaselt unejutu lugemine ja raamatute vaatamine ka õppetegevuse ajal siis on ka laste huvi raamatute vastu suurem.“*, *„Meie rühmas väga tihti. Kindel aeg on õuest tuppa tülles enne sööki ja siis enne magamist. See on tekitanud olukorra, kus lapsed imiteerivad kaaslastele lugemist jutustades lugu eelnevate*

teadmiste ja piltide põhjal.“, „Üpris tihti, meil on raamatud lastele kättesaadavas kohas ja nurgake tehtud mõnusaks ja privaatseks, laps saab ise sinna endale sobival ajal minna, hea koht ka rahulikumaks tegevuseks kui aktiivsest mängust väsinud ollakse. Tähtis ongi, et raamatud oleks kättesaadavad ja ka koht nende uurimiseks peaks piisavalt mõnus olema.“

Õpetajate vastuseid analüüsid selgus, et mõnikord vaatavad lapsed rühmaruumis raamatuid üsna harva või vaatavad siis raamatuid, kui õpetaja seda palub teha.

„Üldiselt vaatavad lapsed raamatuid üsna harva, rohkem siis, kui õpetaja seda ütleb. Tänapäeva lapsed on võõrdunud raamatutest, mängitakse rohkem ikka videomänge ja ollakse tahvelarvutites.“, „Vaatavad raamatuid siis, kui õpetaja palub lastel enne sööki istuda ning rahuneda“

Veel soovisin õpetajatelt teada saada, et kas neil on võimalik külastada raamatukogu ja milliseid tegevusi seal läbi viiakse. Vastanud õpetajatel oli enamusel võimalik külastada raamatukogu ning õpetajad tõid välja, et raamatukogus tutvustatakse uusi raamatuid, viiakse läbi arutelusid.

„Meil on võimalik oma lasteaiaga külastada raamatukogu. Seal viiakse läbi lugemispäevi, kus raamatukogu hoidja tutvustab ja loeb ette lastele uusi raamatuid.“, „Jah on. Raamatukogu töötaja loeb lastele ühest raamatust loo ning hiljem arutab lastega läbi asjad, mida kuuldi loost. Peale seda on võimalik lastel valida endale raamatuid laenutamiseks.“, „Jah on. Üks kord nädalas käime seal ja raamatukogujuhataja loeb lastele ühe jutustuse. Toimub arutelu ja vestlus kuuldust. Sellele järgneb vabalt endale raamatu valmine ning soovi korral raamatu koju kaasa laenutamine.“

Vastuseid analüüsid selgus veel, et raamatukogu on küll võimalik külastada, kuid seda ei ole veel tehtud või nõuab see liiga suurt ettevalmistamist.

„On võimalus, aga see vajab suurt ettevalmistamist (eraldi väljasõit)“. „On. Aga hetkel ei ole veel teinud.“

3.3. Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas kasutavad Harku valla lasteaiad õpetajad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes lastes lugemishuvi tekitamisel.

Kirjandusel on laste isiklikus arengus tähtis roll, kuna raamatute abil areneb lastel suhtlemis- ja analüüsisioskus, sest osaledes ühistes aruteludes peavad lapsed arutlema tekstis kuulnud põhjuste ja tagajärgede üle. Kirjandus arendab ka visualiseerimisoskust (Stan, 2015).

Esimese uurimisküsimusega soovisin teada saada „*Milliseid lastekirjanduse liike ja kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad õppe- ja kasvatustegevustes?*“

Lastekirjanduse liikideks ja žanrideks on luule, draama, rahvajutud, loomamuinasjutud ja pildiraamatud (Nikolajeva, 1997, lk 9-18). Lastekirjandus on veel ka lühijutt, pildiraamat, koomiksid, ajakirjad ja luuletused (Rahman, 2017, lk 336). Varasemast uurimusest selgus, et lasteaiaõpetajad kasutavad lastekirjanduse liikidest fantaasiakirjandust lastele unejutuks lugemisel (Sillat, 2019, lk 2). Uurimustulemusest selgus, et kõige rohkem kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel lastekirjanduse liikidest pildiraamatuid, kuid õpetajad kasutavad aktiivsemalt veel muinasjuttu ja luulet. Aimekirjandust kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel pigem vähem. Mare Mürsepp (2010, lk 34) nimetab, et aimekirjanduses on esiplaanil kindlad ainevaldkonnad ning tähtsal kohal on faktid ja seosed. Õppe- ja kasvatustegevuse läbi viimisel kasutatakse ka rahvaluule lühivorme, vanasõnu ja mõistatusi. Reet Krusten (1995, lk 26) on välja toonud, et lastekirjanduse kui ka kõigi teiste kirjanduslike nähtuste aluspõhjaks peetakse rahva suulist loomingut: muinasjuttu, rahvalaulu, vanasõnu ja mõistatusi.

Lapse lugemisosekuse omandamiseks ning teksti abil uute teadmiste omandamiseks peab õpetaja last suunama raamatute juurde (Plado & Sunts, 2019). Uurimistööst selgus, et õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel kasutavad õpetajad lastekirjandust üks kuni kaks korda nädalas. Liia Kaljo (2017, lk 43) bakalaureusetöö uurimustulemustest selgus, et õpetajad kasutavad kõikides ainevaldkondades lastekirjandust üks kuni kaks korda nädalas. Emily Stella Tintso (2018, lk 27) uurimustulemusest selgus, et õpetajad kasutavad raamtuid oma töös vähemalt igal nädalal või isegi sagedamini ning selle kasutamine sõltub aastaajast.

Igapäevaselt õppe- ja kasvatustegevuste teemade käsitlemisel lõimitakse lapse elust ning keskkonnast tulenevaid erinevaid temaatikaid (Kulderknup, 2009, lk 5). Lastekirjandust on võimalik lõimida erinevate ainevaldkondade vahel. Näiteks matemaatiliste ülesannete lahendamiseks saab kasutada kirjanduslikke tegelasi. Kunstis on võimalik nii joonistada kui

meisterdada ettelugemise ajal kuulnud tegelasi. Valdkonnas „Mina ja keskkond“, saab kirjeldada tekstis kuulnud tegelasi (Mallene & Vaikmäe, 2010, lk 7). Läbi viidud uurimistööst selgus, et õpetajad kasutavad lastekirjanduse teoseid kõige enam valdkonnas „Keel ja kõne“ ning „Mina ja keskkond“, teistes valdkondades kasutatakse vähem. Sama selgus ka Liia Kaljo (2017, lk 43) uurimustulemustest, et õpetajad kasutavad lastekirjandust enim ainevaldkonnas „Keel ja kõne“ ning teistes ainevaldkondades kasutatakse vähem. Manuela Pulimeno jt (2020) uurimusest selgus, et õigesti valitud kirjandus aitab lastel parandada keeleoskust.

Lugemisvara valimisel tuleks jälgida, et see oleks lastele eakohane ning huvipakkuv (Palani 2012, Käsper, 2021). Uurimistööst selgus, et õpetajad peavad lastekirjanduse valimisel oluliseks, et valitud lastekirjandus oleks ea- ja teemakohane ning hariv. Vähem oluliseks pidasid õpetajad lastekirjanduse valimisel ilusaid illustratsioone ja lastekirjanduse klassikuid. Janika Kaalbi (2019, lk 29) uurimistöö tulemustest selgus, et Tallinna lasteaiaõpetajad peavad oluliseks kriteeriumiks lastekirjanduse valimisel eakohasust, ühildumist nädalateemaga ja õpetlikku sisu. Tänapäeva raamatud on kaunid nagu mõned kunstijärgid ning nende vaatamine kutsub lapsi fantaseerima ning enda tundeid ja mõtteid väljendama (Niitra, 2020).

Mare Müürsepp (2003, lk 11) on välja toonud, et lastekirjandusena saab kasutada erinevaid tekste. Kasutada saab teoseid, mis on mõeldud lastele, tekste, mille lapsed on ise kirjutanud kui ka kooliõpikuid. Samas Rahman (2017, lk 336) toob välja, et lastekirjanduse tekstide lugemist peavad lapsed ise nautima. Uurimustulemustest selgus, et õpetajad kasutavad õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel erinevate autorite teoseid. Välja toodi nii vanema kui kaasaegse põlvkonna esindajaid. Kõige populaarsemad autorid olid Kivirähk, Väljal ja Raud. Teostest olid kõige populaarsemad „Jussikese seitse sõpra“, „Sipsik“ ja „Kakuke“ Uurimustulemusest selgus veel, et õpetajad kasutavad kogumikke, kus kaante vahel on erinevad žanrid või siis kogumikke kindla žanri järgi. Liia Kaljo (2017, lk 43) uurimistööst selgus, et õpetajad eelistavad pigem vanu ja tuttavaid teoseid ning kaasaegsete autorite teoseid mainisid vähem.

Ettelugemisel on lugemishuvi toetamisel tähtis roll, sest selle tulemusena laieneb lapsel sõnavara ja avardub silmaring (Mehide, 2008, lk 7). Uurimustulemustest selgus, et õpetajad peavad lastekirjanduse valimisel ettelugemiseks tähtsaks eakohasust, et tekst oleks lastele sobilik ja oleks teemakohane. Lapse mõtlemise arengut toetab juba see, kui lapsele ette lugeda tema eale sobivat jutustust (Leppik, 2009, lk 53).

Lastele uute raamatute tutvustamisel tuleb lubada lastel endil esmalt piltide põhjal ära arvata, millest raamatus võiks juttu olla (Kivi & Sarapuu, 2005, lk 248). Uurimustulemustest selgus, et õpetajad kasutavad uue raamatu tutvustamiseks vaikset tundi, kus raamatut loetakse ette unejutuks. Uut raamatut tutvustatakse hommikuringis, kus koos lastega vaadatakse seda ning tutvutakse nii autori kui tegelastega. Raamatut tutvustatakse ka juturingis, kus loetakse ühiselt ja vaadatakse pilte. Janika Talvar (2021, lk 28) uurimusest selgub, et emakeeleõpetajate sõnul peaks enne uute raamatutega tutvuma, kas vaadates videoklippi või ette lugeda tekstikatkendit.

Uute raamatute kohta jagab soovitusi nii Eesti Lastekirjanduse Keskus kui ka raamatukogud (Tanilsoo, 2019, lk 46-47, EKI, 2022). Uurimustulemusest selgus, et uute raamatute kohta hangitakse infot raamatukogust, kolleegidelt ja raamatukaupluse kodulehelt. Kõige vähem kasutakse uute raamatute kohta info otsimiseks Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehte. Varasemalt läbi viidud uurimusest selgus, et raamatute valimisel tehakse koostööd kolleegidega ja raamatukoguhoidjaga, kuid Eesti Lastekirjanduse Keskuse raamatusoovitustest ei olnud õpetajad teadlikud (Tintso, 2018, lk 27).

Teise uurimisküsimusega soovisin teada saada „*Millised kasutatavad meetodid ja tegevused toetavad lasteäiaõpetajate hinnangul lapse lugemishuvi?*”

Lapse lugema meelitamiseks peaks neid julgustama, kuna nooremas koolieas on õpetaja lastele eeskujuks, siis peaks seda ära kasutama lastes lugemishuvi äratamisel (Mallene & Vaikmäe, 2010, lk 5-7). Õpetajate vastustest selgus, et lastes lugemishuvi toetamiseks kasutatakse õppe- ja kasvatustegevustes enim ühiseid arutelusid, jutustamist ja dramatiseeringut. Maile Käsper (2021) on välja toonud, et laste lugemishuvi toetamiseks peaks õpetaja valima sellised tegevused, kus laps saaks olla ise aktiivsem pool. Sellisteks tegevusteks sobivad ühised arutelud lastega. Jutustamine arendab lastel suhtlemis- ja kuulamisoskust, toetab keele- ja kirjaoskuse arengut (Garzotto et al., 2010). Sirje Raadik (2001, lk 4) on öelnud, et dramatiseeringu käigus saavad lapsed fantaseerida, lahendada probleeme ning on abiks ka maailma ja ümbritseva tunnetamiseks.

Draama kasutamine on abiks loovuse toetamisel kui probleemide lahendamisel ning on abiks suhtlemise igakülgsel arengule (West, 2011, lk 2-3). Uurimustulemustest selgus, et õpetajate

arvates on kõige tõhusamad tegevused lugemishuvi toetamisel dramatiseering, jutustamine ja ühised arutelud.

Lugemishuvi arendamine on sama tähtis kui lugemisoskuse õpetamine, kuid lugemishuvi peab tulema seestpoolt ning seda ei saa peale sundida ning toetamiseks kasutada konkreetseid õpetamisstrateegiaid (Käsper, 2021). Uurimistulemustest selgus, et õpetajad kasutavad igapäevaselt lugemishuvi toetamiseks ettelugemist, jutustamist ja pildiraamatute vaatamist. Õpetajate vastustest selgus, et rollimänge ja raamatukogu külastamist igapäevaselt kasutatakse vähe. Lugemishuvi toetamisel on olulisel kohal ettelugemine, sest selle tulemusena areneb lapsel sõnavara ja avardub silmaring (Mehide, 2008, lk 7). Pildiraamat stimuleerib lapse loovust ja fantaasiat (Niitra, 2020).

Muinasjuttude ja lugude jutustamine, raamatute ettelugemine ja koos info otsimine võimaldab lastel tutvust teha kirjaliku keele lauseehituse ja sõnavaraga (Jürimäe, 2003, lk 37). Uurimustulemusi analüüsidest selgus, et õpetajate arvates on kõige rohkem lugemishuvi toetavad meetodid ja tegevused ettelugemine ja jutustamine, kuna see arendab lastes kuulamis- ja arutlemisoskust. Õpetajad tõid veel välja, et toetavaks tegevuseks on raamatu põnevas kohas pooleli jätmine, muinasjuttude rääkimine, raamatukogu külastamine.

Raamatud peaksid olema laste jaoks vabalt kättesaadavad ning neid oleks võimalik vaadelda lastele endile sobival hetkel (Pittelkow & Jacob, 2004, lk 115). Uurimustulemustest selgus, et rühmaruumis lugemishuvi toetamiseks on raamatud asetatud avatud riiulitele ning kirjandust vahetatakse vastavalt teemale. Rühmaruumis on sisse seatud ka lugemispesad ning lugemishuvi toetamiseks tehakse ka koostööd raamatukoguga.

Lugemishuvi tekitamise üheks võimaluseks on olla lugejale ise eeskujuks ning luua tingimused, kus lastel on neid võimalik iseseisvalt ja just neile sobivale ajal ise uurida (Pittelkow & Jacob, 2004, lk 118). Õpetajate vastustest selgus, et rühmas vaatavad lapsed igapäevaselt iseseisvalt raamatuid ning lastel on väga suur huvi raamatute vastu. Uurimistulemusest selgus ka muret tekitav olukord, kus õpetajad tõid välja, et raamatuid vaadatakse rühmas harva või vaadatakse raamatuid siis, kui õpetaja palub seda lastel teha.

Lugemishuvi toetamisel pakuvad igakülgset abi ka raamatukogud, kus lasteaiarühmadel on võimalik osaleda raamatukogutundides (Tanilsoo, 2019, lk 46-47). Uurimustulemustest selgus,

et enamusel vastanutest õpetajatest on võimalik lastega külastada raamatukogu ning seda ka tehakse. Raamatukogus läbi viidavateks tegevusteks on tutvumine uute raamatutega, raamatukoguhoidja viib läbi lugemistunde ning lastel on võimalik ka raamatuid ise koju laenutada. Õpetajate vastuste analüüsimise tulemusena selgus, et mõnikord raamatukogu ei ole võimalik külastada või selle külastamine nõuab suuremat ettevalmistamist. Tanilsoo (2019, lk 46-47) toob välja, et raamatutega tutvumiseks on võimalik kohale kutsuda ka raamatukogubussi või tellida rühma raamatuid raamatukastiga.

KOKKUVÕTE

Lastekirjanduse mõiste termin ei ole veel välja kujunenud ning kasutusel on mitmed erinevad definitsioonid. Tuntud lastekirjanduse uurija Maria Nikolajeva toob välja, et lastekirjandus on kirjandus, mis on kirjutatud lastele mõeldes. Raamatud on abiks sõnavara rikastamisel, suhtlemis- ja analüüsiõppimise arendamisel ning raamatute abi saab tutvuda erinevate maade ja paikadega. Lugemishuvi toetamine on sama tähtis kui lugema õpetamine. Laste lugemishuvi on võimalik toetada koolieelses eas õppe- ja kasvatustegevuse kaudu kasutades erinevaid meetodeid ja tegevusi. Lapse lugemishuvi toetamisel on kõige tähtsam, et lapse esmane kogemus raamatutega oleks rõõmus ja pingevaba. Lugemishuvi toetamisel on väga tähtis õpetaja end isiklik eeskuju.

Koostatud uurimistöö eesmärgiks on selgitada välja, kuidas kasutavad Harku valla lasteaiaõpetajad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes lastes lugemishuvi tekitamisel. Eesmärgi saavutamiseks püstitasin järgmised uurimisküsimused: milliseid lastekirjanduse liike ja kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad õppe- ja kasvatustegevustes ning millised kasutatavad meetodid ja tegevused toetavad lasteaiaõpetajate hinnangul lapse lugemishuvi.

Bakalaureusetöö koosneb sissejuhatausest, teoreetilisest osast, uurimistöö metoodikast ja tulemustest, arutelust, kokkuvõttest, kasutatud kirjandusest ja lisadest. Bakalaureusetöö teoreetilises osas annan ülevaate lastekirjanduse mõistest ja liikidest, samuti lastekirjanduse kasutamisest õppe- ja kasvatustegevustes. Lisaks toon välja lugemishuvi kujundamise ja toetamise koolieelses eas ja annan ülevaate lugemishuvi toetavatest tegevustest ja meetoditest.

Uurimistöös kasutasin kvantitatiivset uurimismeetodit. Mõõtevahendiks oli küsimustik, mille koostas Google Forms keskkonnas Uurimuse viisin läbi 2022. aasta veebruaris. Uuringusse kaasasin Harku valla lasteaiaõpetajad. Valimi moodustasid ankeedile vastanud 31 õpetajat.

Läbi viidud uurimusest selgus, et õpetajad kasutavad läbi viidavates õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjanduse liikidest enim pildiraamatuid, muinasjutte ja luulet. Vähem kasutavad õpetajad õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjanduse liikidest rahvalaule ja lastenäidendeid. Lastekirjandust kasutavad õpetajad õppe- ja kasvatustegevustes üks kuni kaks korda nädalas. Saadud tulemustest võin järeldada, et õpetajad on teadlikud lastekirjanduse erinevatest liikidest,

kuid vaatamata teadlikkusele kasutavad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel siiski vaid üks kuni kaks korda nädalas. Ettepanekutena toon välja, et õpetajad võiksid lastekirjandust kasutada lõimitult õppe- ja kasvatustegevustes.

Läbi viidud uurimusest selgus, et õpetajad kasutavad igapäevaselt õppe- ja kasvatustegevustes lugemishuvi toetamiseks enim dramatiseeringut, rollimänge ning kunstitegevust. Õppe- ja kasvatustegevustes kasutatakse vähem lugemishuvi toetamiseks rollimänge ja raamatukogu külastamist. Õpetajate endi arvates toetab laste lugemishuvi enim ettelugemine ja jutustamine, kuna need arendavad lapses kuulamis- ja arutlemisoskust. Saadud tulemustest võin järeldada, et õpetajad on teadlikud lugemishuvi toetavatest meetoditest ja rakendavad neid õppe- ja kasvatustegevustes. Ettepanekutena toon välja, et õpetajad peaksid aktiivsemalt laste lugemishuvi toetamiseks kasutama ka rollimänge.

Edaspidi võiks uurida põhjuseid, miks kasutavad õpetajad lastekirjandust vähe õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel. Veel võiks uurida, kuidas rahvalaulu žanri võiks õppe- ja kasvatustegevustes rohkem kasutada.

Uurida võiks ka veel seda, kas lasteaiaõpetajad kasutavad lastekirjanduse tutvustamiseks digitaalseid vahendeid.

Töö piirangutena võin välja tuua, et uuringus osalenud lasteaiaõpetajad ei andnud kõik küsimustele oma hinnangut. Seetõttu ei ole teada õpetajate enda arvamus lugemishuvi toetavate meetodite ja tegevuste mõjust lugemishuvi edendamisel.

Kokkuvõtteks võin öelda, et töö alguses püstitatud uurimustöö eesmärk on täidetud ning uurimisküsimused said vastused. Uurimuse käigus saadud tulemused on seotud konkreetse valimiga. Põhjalikemate järelduste tegemiseks peaks edasise uurimuse läbi viima suurema respondentide arvuga.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Beauchat, K.,A., Blamey, K., L.,& Philippakos, Z., A. (2012). *Effective Read- Alouds for Early Literacy*. The Guilford Press.
- Beilmann, M. (2020). Tartu Ülikooli sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. *Küsimustiku koostamine*. <https://samm.ut.ee/k%C3%BCsimustiku-koostamine> (2022, 08. märts).
- Bettelheim, B. (2007). *Muinasjuttude võlujõud*. AS Atlex.
- Eesti Lastekirjanduse Keskus. (2022). <https://elk.ee/> (viimati vaadatud 2022, 12. mai).
- Gains, P. (2003). *Stories Early Years activities to promote a love of literature*. Belair Publications.
- Garzotto, F., Paolini, P.,& Sabiescu, A. (2010). *Proceedings of the 9th International Conference on Interaction Design and Children*. Interactive Storytelling for Children. https://dl.acm.org/doi/pdf/10.1145/1810543.1810613?casa_token=etY8lf0v76IAAAAA:oiGKqgG2zoeIkedj0Wg-lzgpVrnX4QVR_hjj86razKaOdL2bGiWyn7ztLS3DmNok9QTUUBk6771CaQ (viimati vaadatud 2022, 16. jaanuar).
- Hallap, M., Padrik, M. (2008). *Lapse kõne arendamine*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Harku Vald. (2022). *Üldinfo*. <https://www.harku.ee/uldinfo> (viimati vaadatud 2022, 11. märts).
- Jürimäe, M. (2003). *Lugema õpetamise metoodika*. Kännimees.
- Kaljo, L. (2017). Eesti lastekirjanduse kasutamine kahe Kohtla- Järve lasteaia näitel. http://dSPACE.ut.ee/bitstream/handle/10062/56740/kaljo_liia_bak.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 2022, 12. veebruar).
- Kivi, L., Roosileht, M. (2000). *Kuidas arendada lugemivalmidust lasteaia*s. Elmatar.

- Kivi, L., Sarapuu, H. (2005). Keel ja kõne.. Rmt Kivi, L., Sarapuu, H. (Koost.). *Laps ja lasteaed. Lasteaiaõpetaja käsiraamat* (lk 227-258). Atlex.
- Krusten, R. (1995). *Eesti lastekirjandus*. Elmatar.
- Kulderknup, E. (2009). *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Studium.
- Kurs, M. (2020). Staažikate õpetajate poolt kasutatud lastekirjandus õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel koolieelses lasteasutuses.
<https://www.etera.ee/zoom/84460/view?page=1&p=separate&search=lastekirjandus&tool=search&view=0,182,2481,3326> (viimati vaadatud 2022, 12. veebruar).
- Käis, J. (2018). *Õpetuse alused ja teed. Üldine didaktika*. Studium.
- Käsper, M. (2021). Lugemishuvi on tekstimõistmise võti. *Novaator*.
<https://novaator.err.ee/1608310835/lugemishuvi-on-tekstimoistmise-voti> (viimati vaadatud 2021, 24. detsember).
- Lagerspetz, M. (2017). *Ühiskonna uurimise meetodid. Sissejuhatus ja väljajuhatus*. TLÜ Kirjastus.
- Leppik, P. (2009). *Lapse arendamine algab hällist*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lerikkanen, M-K., (2007). *Lugema õppimine ja õpetamine*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Mallene, S. (2012). Kas härra Peters jääbki koeraks? *Nukits 2012*. Eesti Lastekirjanduse Keskus.
- Mallene, S., Vaikmäe, I., (2010). *Lugeda on vahva! Mõtteid ja võtteid lugema innustamiseks*. Ilo.
- Mehide, L. (2008). Lugemishuvi äratamine koolieelses eas. *Tea ja toimet nr 34*. Kirjastus Ilo.
- Müürsepp, M. (1998). *Laps on hakanud lugema*. EKK trükikoda.
- Müürsepp, M. (2003). *Lastekirjandus- müüt, pilt, lugu, laps*. TPÜ Kirjastus.

Müürsepp, M. (2009). Laps ja raamat. Koostanud: Kivi, L., Sarapuu, H. *Lasteaialaps peres*. (lk 97-104). AS Atlex.

Müürsepp, M. (2010). Väärtuste kujundamine keele ja kõne õpetamise ja lastekirjanduse kaudu. Veisson, M. (Koost.). *Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias*. (lk 27- 42). As Pakett.

NCBLA- *The National Children`s Book and Literacy Alliance*. (2021). Why Do Kids Need Books? <https://thencbla.org/advocacy/why-do-kids-need-books/> (viimati vaadatud 2021, 29. detsember).

Niiberg, T., Metspalu, A., & Linnas, M. (2009). *Muinasjutt lapse arendaja ning lohutajana*. Atlex.

Niitra, M. (2020). Kutse mängule. Mõnda uuematest eesti pildiraamatutest. *Õpetajate Leht*, 20.11.2020. [Kutse mängule. Mõnda uuematest eesti pildiraamatutest : Õpetajate Leht \(opleht.ee\)](https://www.opleht.ee) (viimati vaadatud 2022, 09. veebruar).

Nikolajeva, M. (1997). *Introduction to the theory of children`s literature*. TPÜ Kirjastus.

Nõu, H. (2000). Kõige tähtsam õpik on juturaamat. Kogemusi Rootsi koolist ja raamatukogust. *Lastekirjandus- see on imelihtne!*
https://www.luts.ee/noorteleht/ettekanded/2009_1999.Lastekirjandus_see_on_imelihtne.pdf
(viimati vaadatud 2022, 01. märts).

Palani, K., K. (2012). Promoting reading habits and creating literate society. Resarschers World, https://www.didarnews.ir/files/fa/news/1398/8/21/129559_545.pdf (viimati vaadatud 2022, 12. mai).

Palm, J. (2000). *Lastekirjandus- see on imelihtne!* Lastekirjanduse piirid ja piiritlematus.
https://www.luts.ee/noorteleht/ettekanded/2009_1999.Lastekirjandus_see_on_imelihtne.pdf
(viimati vaadatud 2022, 15. jaanuar).

Pittelkow, K., Jacob, A. (2004). *Andekas laps*. Väike Vanker.

Plado, K., Sunts, K. (2019). *Lugema õpitakse lugedes*. Eripedagoogika nr 61, lk 3-10

Pulimeno, M., Piscitelli, P., & Colazzo, S. (2020). Children`s literature to promote students global development and wellbeing. *Health Promotion Perspectives*.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7036210/> (viimati vaadatud 2022, 12. mai).

Raadik, S. (2001). *Õpime mängides. Draamakasvatus lasteaias ja algklassides*. Avita.

Rahman, F. (2017). The Revival of Local Fairy Tales for Children Education. *Theory and Practice in Language Studies*, 5 (7), 336. [tpls0705.pdf \(academypublication.com\)](https://www.academypublication.com/tpls0705.pdf) (viimati vaadatud 2022, 25. jaanuar).

Sillat, J. (2019). *Lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatusgevustes Tallinna lasteaiade näitel*. Bakalaureusetöö. Tallinna Ülikool.

<https://www.etera.ee/zoom/73879/view?page=1&p=separate&search=lugemishuvi&tool=search&view=0,0,2481,3508> (viimati vaadatud 2021, 16. detsember).

Soodla, P., Kikas, E. (2014). Lugemisoskuse ja –motivatsiooni seosed õpetajate kasvatusstiilidega esimeses klassis. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri* 2(1).

<https://ojs.utlib.ee/index.php/EHA/article/view/eha.2014.2.1.04/1239> (viimati vaadatud 2021, 25. detsember).

Stan, R., V. (2015). The Importance of literature in primary school pupils development and personal growth. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 180, 454-459.

<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1877042815014901?token=607166FABCEB77197A5DCAC46421BE404213C0F9BC295E74297AE985D85F9A7E567CC3433BE3DCEB1C4E8D5390D2611B&originRegion=eu-west-1&originCreation=20220129205933> (viimati vaadatud 2022, 29. jaanuar).

Zachest, K., (2021). *Draamamängud väikestele lastele*. Studium.

Talvar, J. (2021). *Lugemishuvi tekitamise võimalused teise kooliastme õpilaste seas emakeeleõpetajate hinnangul*. Magistritöö. Tartu Ülikool

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/73183/Talvar_Janika_ma.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 2021, 16. detsember).

Tammemäe, T., Tuul, M., Lilleoja, L., Õun, T., Peterson, T., & Meesak, A-M. (2020). *OECD rahvusvahelise alushariduse ja laste heaolu uuringu IELTS 2018 tulemused Eestis*. Kasutatud 30.10.2021 https://www.hm.ee/sites/default/files/iels_raport_2020.pdf

Tanilsoo, M. (2019). Raamatukogult lapsele, vanemale, lasteaiale. *Nukits 2019*, 46. Eesti Lastekirjanduse Keskus.

Tintso, E., S. (2018). *Lasteraamatute valimine ja kasutamine 5-6 aastaste lasteaialaste lugemishuvi äratamiseks lasteaiaõpetajate arvamuste näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/61254/tintso_emily_ba.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 2021, 16. detsember).

Towell, J.L., Bartram, L., Morrow, S., & Brown, S. L. (2019). Reading to babies: Exploring the beginnings of literacy. *Journal of Early Childhood Literacy 2021, Vol. 2(3)*. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1468798419846199> (viimati vaadatud 2022, 02. jaanuar).

Velner, L. (2019). Põnevaid pildiraamatuid on Eestis palju. *Õpetajate Leht*, 31.05.2019. <https://opleht.ee/2019/05/ponevaid-pildiraamatuid-on-eestis-palju/> (viimati vaadatud 2022, 07. veebruar).

West, K., (2011). *Inspired Drama Teaching. A practical guide for teachers*. Continuum.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu Ülikool.

ÕIGUSAKTID

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (29.05.2008). *Riigi Teataja I*. Kasutatud 30.10.2021, <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv>

Lisa

Ankeet lasteaiaõpetajatele

Lugupeetud õpetajad!

Olen Marju Tammets, töotan Harku Lasteaias õpetajana ning õpin Tartu Ülikooli Narva kolledžis koolieelse lasteasutuse õpetajaks. Pöördun Teie poole, et koguda andmeid bakalaureusetöö tarbeks, mille teemaks on „Lastekirjanduse kasutamine õppe- ja kasvatustegevuses lastes lugemishuvi tekitamisel Harku valla lasteaedade näitel“. Töö eesmärk on välja selgitada, kuidas kasutavad Harku valla lasteaiaõpetajad lastekirjandust õppe- ja kasvatustegevustes lastes lugemishuvi tekitamisel. Küsimustik on anonüümne ning uurimuses osalemine on vabatahtlik. Andmeid kasutatakse vaid bakalaureusetöö eesmärgil ning tulemusi esitatakse üldistatud kujul. Küsimusi on kokku 19 ja neile vastamine võtab aega umbes 10 minutit.

Palun täita ankeet hiljemalt 21.veebruar 2022.

Loodan meeldivale koostööle teiega.

Küsimiste tekkimise korral saate võtta minuga ühendust e- maili aadressil:

marjutammets007@gmail.com

1. Teie vanus?

- 20- 30 a
- 31- 40 a
- 41- 50 a
- 51- 60 a
- üle 60 a

2. Milline on Teie haridustase?

- keskharidus
- keskeriharidus
- erialane kõrgharidus
- muu kõrgharidus

3. Kui pikk on Teie tööstaaž lasteaiaõpetajana?

- 1-5 a
- 6-10 a
- 11-15 a
- 16-20 a
- 21-25 a
- 26-30 a
- üle 30 a

4. Mis vanuses lastega Te töötate?

- 2-3 a
- 3-4 a
- 4-5 a
- 5-6 a
- 6-7 a

5. Milliseid lastekirjanduse liike kasutate enim õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel?

- Aimekirjandus
- Luule
- Muinasjutt
- Pildiraamat
- Vanasõnad
- Mõistatused
- Rahvalaul
- Lastenäidend
- Muu

6. Mitu korda nädalas kasutate õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjandust?

- 1-2 korda nädalas
- 3-4 korda nädalas
- 5 korda nädalas

7. Millistes õppe- ja kasvatustegevuste valdkonnas kasutate enim lastekirjanduse teoseid?

- Mina ja keskkond

- Keel ja kõne
- Eesti keel kui teine keel
- Matemaatika
- Kunst
- Liikumine

8. Milliseid tegevusi olete lastega läbi viinud õppe- ja kasvatustegevustes lastekirjanduse abil?

- Dramatiseering
- Rollimäng
- Jutustamine
- Ühised arutelud
- Joonistamine
- Meisterdamine
- Muu

9. Millised eelpoolt mainitud tegevustest on Teie arvates kõige tõhusamad õppe- ja kasvatustegevustes ?

10. Mida peate oluliseks lastekirjanduse valimisel õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel?

- Eakohasus
- Tänapäevasus
- Lastekirjanduse klassika
- Hariv
- Teemakohane
- Ilusad illustratsioonid
- Muu

11. Milliste lastekirjanduse autorite teoseid kasutate enim õppe- ja kasvatustegevustes? Tooge näiteks 3-5 raamatut?

12. Milliseid lugemishuvi toetavaid meetodeid ja tegevusi kasutate igapäevaselt?

- Ettelugemine
- Muinasjuttude rääkimine
- Jutustamine
- Rollimängud
- Dramatiseering

- Raamatukogu külastamine
- Pildiraamatu vaatamine
- Muu

13. Millised meetodid või tegevused toetavad lastes kõige enam lugemishuvi ja miks?

14. Mida peate oluliseks lastekirjanduse valimisel lastele ettelugemiseks?

15. Kuidas toetate rühmaruumis raamatuhuvi tekkimist lastel?

16. Kui sageli vaatavad lapsed rühmas iseseisvalt raamatuid? Millest see Teie arvates sõltub?

17. Kas teil on võimalik külastada raamatukogu? Kui jah, siis milliseid tegevusi seal läbi viiakse?

18. Kuidas tutvustate rühmas lastele uut lastekirjandust?

19. Kust hangite informatsiooni uute lasteraamatute kohta?

- Eesti Lastekirjanduse Keskus
- Kolleegid
- Raamatukaupluse kodulehed
- Raamatukogu
- Muu allikas